

Uredništvo: Ljubljana, Knafljeva
ulica 6. — Telefon št. 3122, 3123,
3124, 3125, 3126.
Uredništvo: Ljubljana, Selen-
burgova ul. — Tel. 3492, 3493.
Podružnica Maribor: Gosposka ulica
št. 11. — Telefon št. 2455.
Podružnica Celje: Kocenova ulica št.
2. — Telefon št. 190.
Članci pri post. ček zavodi: Ljub-
ljana št. 11.842, Praga čisto 78.180,
Vina 105.241

Nova faza spora med Poljsko in ČSR

Češkoslovaški zunanji minister dr. Beneš je v svojem nedavnem ekspoziciji označil medsebojne odnose Češkoslovaške in Poljske za slabe in zelo nezadovoljive. Ako državnik tako velikega formata, ki se je edeslej izkazal za neuklonljivega optimista v vsakem, še tako težkem položaju, rabi v svoji oceni tako besede, potem si moremo misliti, da so odnosi med obema slovanskima državama res do temelja skaljeni in pokvarjeni. To tembolj, ker se širi zelo verjetne vesti, da bo spor v kratkem predložen v rešitev Društvu narodov, kjer gotovo ne prihajajo na razpravo bežna nesporazumjenja, marveč le resne zadeve, ki bi utegnile imeti usodne posledice, ako se ne zatre že v prvi fazi.

Kot Slovani moramo globoko obžalovati, da se morata dve slovanski državi zatekati v Ženevo in tako svoj tako rekoč domači spor razpravljati pred tujim forumom. Pri tem pa moramo imeti pred očmi, da mednarodno razsodišče s svojim pravorekom nikoli ne doseže enakega uspeha, kakor ga doseže lahko razprava med obema prizadetima strankama, ako se zaključijo s pomirjenjem in sporazumom. V tem primeru pri nobeni stranki ne pride do grenke usodine, ki bi se nadalje kalila iskrene odnose, pač pa je efekt razprave pred mednarodnim razsodiščem redno ta, da ne zadovolji nikogar in samo na videz spravi problem s sveta.

Praska vlada se je dobro zavedala te neprijetnosti, zato ni imela namena vložiti spora pred mednarodno razsodišče, ampak je poljski vladi ponovno predlagala, naj se napetost reši v okviru medsebojne pogodbe, ki predvideva tudi slične težkoče in predpisuje za njih rešitev poseben postopek. Na največje začudenje evropske javnosti pa poljska vlada ni pokazala niti najmanjšega razumevanja za ta lojalni predlog. Na poluradne pobude sploh ni reagirala, na izrecne uradne predloge pa je odgovarjala zanikavno.

Historiat vsega spora je zanimiv in poučen. Odnosi med Prago in Varšavo so bili do leta 1926. popolnoma prijateljski in iskreni. Poljska zunanja ministarstva Skrzynski in Skirmunt sta delovala složno z dr. Benešem in slednji je vedno z veseljem podpiral poljske težnje. Od petomajskega prevrata maršala Piłsudskega l. 1926 pa je zunanja politika Poljske krenila čisto druga pot; najprej se je opazila ohladitev in nekaka ostra ljubosumnost na Češkoslovaško, ki je imela v osebi dr. Beneša sposobnega zastopnika, čigar ugled v mednarodnem svetu po mnenju Varšave ni bil v skladu z velikostjo čel. države in s številom njenega prebivalstva. Ta latentna nejevolja je postajala vse ostrejša in ostrejša, dokler ni pod ministrom Beckom dosegla forme odkritega sovražstva. Položaj sta poostrela končno še dva izredno važna politična momenta: prvi je poljsko-nemška zveza iz leta 1934, drugi pa ureditev odnosov med Prago in Moskvo, do katere je prišlo v začetku letošnjega leta.

Tudi pri tem sta postopali poljska in čsl. vlada popolnoma različno. Dočim so v Varšavi pripravljali v največji tajnosti svoje zblizanje z Nemčijo in niso o tem obvestili niti onih držav, katerih starejše pogodbe s Poljsko so bile občno prizadete z novo preorientacijo poljske zunanje politike, je praska vlada polni dve leti pozivala Varšavo na ureditev medsebojnih vprašanj, naglašajoč, da bo šele potem stopila v pogajanja z Rusijo. Češkoslovaška se je hotela ogniti in zavarovati pred vsimi kasnejšimi očitki s poljske strani, v Varšavi pa niso hoteli razumeti tega modrega prizadevanja in niso posvečali nikake pozornosti praškim pozivom. Ko so naposled Poljaki presenetili ves svet z berlinsko pogodbo, se je ob enem začela v poljskem tisku ostra gonja proti Češkoslovaški, gonja, ki se je stopnjevala do najvišje mere, ko je postala zveza med Češkoslovaško in Rusijo perfektna.

Se sedaj pa so bili Čehoslovaki toliko zdržni, da na nelepofenzivno poljskega tiska niso odgovarjali na enak način, marveč so samo sproti ugotavljali neresničnost obdolžitvev in neutemeljenost očitkov. Na poljski strani so takorekoč iz trte izvili povod za napade. Spomnili so se, da je pariška veleposlaniška konferenca razdelila tešinsko Slezijsko na dva dela in manjšega prisodila Češkoslovaški, večjega pa poljski. Čisto brez vzroka so se začeli vladni listi zavzemati za poljsko manjšino v okrožju Češkega Tešina, dasi je tej manjšini v vsakem pogledu zagotovljen obstoj in lahko njen položaj služi za vzor, kako naj bi postopale vse države z drugorodnimi manjšinami. Podrobnosti so naši javnosti itak znane, saj smo že v nekoliko člankih iznesli nesporna dejstva v tem pogledu.

Varšava pa je hotela imeti spor za vsako ceno. V notranjosti Poljske so

ANGLEŠKA VLADA SI JE PRI VOLITVAH ZOPET PRIBORILA DVETRETJINSKO VEČINO

Vladna koalicija je sicer izgubila okrog sto mandatov, vendar jih je dobila več, kakor je sama računala — Macdonald je propadel

London, 15. novembra ob 18. uri. r. Včerajšnje parlamentarne volitve v Angliji so prinesle po doslej znanih podatkih — manjkajo poročila še iz okrog 80 podeželskih okrožij — veliko zmago vladni koaliciji, odnosno konservativni stranki. Po podatkih, ki so bili znani do 6. ure zvečer iz 539 volilnih okrožij, so dobili konservativci 342, vladni liberalci (Simon) 27 in vladna delavska stranka (Macdonald) 8 mandatov, tako da bo imela vladna koalicija že po teh podatkih v spodnji zbornici 377 poslancev, kar predstavlja veliko večino. Delavska stranka je pri včerajšnjih volitvah dobila 132 mandatov, neodvisni liberalci (Samuel) 14, Lloyd Georgejevi liberalci pa so rešili samo tri mandate, dočim je neodvisna delavska stranka (komunisti) jedva obdržala štiri mandate.

Splošna karakteristika včerajšnjih volitev je v porastu glasov delavske stranke, ki si je po svojem katastrofalnem porazu leta 1931. svoje pozicije znatno popravila. Po številu glasov beleži delavska stranka še večji porast, kakor po številu mandatov. Če se vzame za osnovno rezultat volitev leta 1929. ki jih smatrajo za zadnje normalne volitve, (ker takrat še ni vplivala gospodarska kriza), se vidi, da so konservativci v glavnem ohranili svoje pozicije in ponekod celo nekoliko napredovali, dočim so laburisti v nekaterih okrožjih izgubili, v drugih pa mnogo pridobili.

Pridobitve delavske stranke gredo pred vsem na račun ostalih manjših skupin, zlasti liberalcev, ki so izšli iz volitev popolnoma decimirani in kot politični faktor ne prihajajo več v poštev. Mnogo pa so škodovali delavski stranki s svojimi kandidaturami, ker so s tem povzročili razcep opozicijskih glasov in tako pripomogli k zmagi konservativcev. Računajo, da je delavska stranka zaradi tega izgubila po nepotrebnem okrog 20 mandatov.

Volitve so potekle v redu in miru. Tudi pri manifestacijah, ki so se po objavi rezultatov vršile v raznih mestih, ni prišlo nikjer do kakih izgrediv. Volilna udeležba je bila podpovprečna. Gibala se je med 60 in 70 odstotki. Zenske so se pri teh volitvah slabo odrezale. Razen treh so propadli vsi ženski kandidati.

Izmed članov vlade so že izvoljeni ministri predsednik Baldwin, ki ni imel protikandidata in je bila njegova izvolitev proglašena brez volitev, dalje zunanji minister Samuel Hoare, finančni minister Neville Chamberlain, minister za dominione Robert Thomas, minister za narodno zdravje sir Kingsley Wood, minister brez portfelja Percy, minister za Društvo narodov Eden, notranji minister John Simon, prosvetni minister Oliver Stanley in državni podtajnik za dominijone lord Stanley.

Namestnik ministrskega predsednika Ramsay MacDonald je doživel poraz. Kandidiral je v delavskem središču Seaham. Ponujali so mu sicer si-guren okraj, vendar pa je to odklonil in šel v borbo, v kateri je častno poraz. Dobil je 17.882 glasov, dočim je njegov protikandidat delavske stranke dobil 38.380 glasov. Ob povratku v London je izjavil MacDonald novinarjem: Borba je bila zelo ostra. Zastavljam vse svoje sile. Vidim pa, da sem postal nezmožni starec in moja edina želja je, da se mirno naspim. Napravil je vtis popolnoma izčrpanega človeka. Tudi izvolitev kmetijskega ministra Heliota je še dvomljiva.

Vodja angleških komunistov Politt je propadel. Kandidiral je v kraju Ronda, a ni dosegel niti ene petine glasov svojega protikandidata iz vrst konservativne stranke.

Med drugimi znanimi angleškimi politiki so zopet izvoljeni Lloyd George, bivši vodja delavske stranke Lansbury, Thomas Smith, lady Astor, novi vodja delavske stranke major Attlee. Propadel je tudi Macdonaldov sin. Bivši minister delavske stranke Edison je ostal z 975 glasovi v manjšini proti konzervativnemu kandidatu.

Začasni končni rezultat

London, 15. novembra ob 21. b. Zvečer je bil objavljen naslednji začasni rezultat včerajšnjih volitev:

Izmed 615 volilnih okrožij so dosedaj znani rezultati iz 597 okrožij. V teh okrožjih so dobile vladne stranke skupno 420, opozicijske stranke pa 177 mandatov. Konzervativna stranka sama ima 369 man.

datov in s tem sama skoro dvetretjinsko večino v spodnji zbornici, delavska stranka kot najmočnejša opozicijska skupina pa ima 153 mandatov. Ostali rezultati bodo znani še le v teku jutrišnjega dne, nekateri pa celo še pozneje, vendar silijo ne morejo več spremeniti.

Prvi komentarji angleških listov

London, 15. novembra. AA. Konservativni listi izražajo danes svojo radost prirobo volilne zmage. »Times« ugotavlja po objektivni ugotovitvi rezultatov, da so se vrste laburistične stranke in sicer znatno ojačile, da pa vendar ne more biti nikakega dvoma o veliki zmagi vlade. Važno pa je, da vlada v vseh strankarskih krogih popolno soglasje o angleški zunanji politiki in celo o nekaterih notranje-političnih vprašanjih. Če se to vpošteva, se lahko ugotovi, da v angleškem političnem življenju ni pričakovati nikakih bistvenih sprememb. Posebno pa so lahko zadovoljni odgovorni zunanje-politični faktori, ker je ves narod odobril njihovo dosedanje delo.

»Daily Mail« z obžalovanjem ugotavlja znatno ojačenje delavske stranke in oslabiljenje konservativcev v nekaterih volilnih okrožjih.

Delavski »Daily Herald« je prav tako zadovoljen z rezultati volitev in naglašja, da

končni rezultati prav za prav še niso znani. Toda sedaj ni več važen končni izid volitev. Vsakdo mora ugotoviti, da se je britanski delavski pokret ojačil po porazu, ki ga je doživel pri volitvah 1931. leta.

Francoski odmevi

Pariz, 15. novembra. AA. Francoski tisk je objavil davi svoje prve komentarje o angleških volitvah. Listi izražajo zadoščenje, da si je angleška vlada zagotovila večino v parlamentu. A tudi levičarski tisk je zadovoljen z uspehi laburistične stranke. Glavno glasilo socialistov pravi, da se je delavski pokret v zadnjem času sploh zelo ojačil. Vendar njegov uspeh v Angliji ni bil tolikšen, kakor se je pričakovalo pred dogodki v Ženevi, ki jih je znala vlada zelo izkoristiti za svojo volilno kampanjo. Po poslednjih podatkih je pričakovati, da bo imela delavska stranka do 200 poslancev v spodnji zbornici, to je tretjino vseh članov zbornice.

V Ženevi so zadovoljni

Ženeva, 15. novembra. AA. Izid angleških volitev ni vzbudil nikakega presenečenja v ženevskih krogih, ker niso dvomili o uspehu nacionalne vlade. V krogih DN mislijo, da se politika britanske vlade o zunanje političnih vprašanjih, zlasti glede italijanske—abesinskega spora ne bo izpremenila.

Boji na levem krilu italijanske severne vojske

Po celodnevni bitki z Abesinci so italijanske čete zasidle mesto Azbi na levem krilu Santinijeve armade

Rim, 15. novembra. Po najnovejših vesteh iz vzhodne Afrike je prišlo skoraj v vsej Tigri do manjših in večjih bojev. V tem vidijo abesinsko namero, da prekinejo dosedanje pasivnost. Dobro oborožene izolirane abesinske skupine imajo nalogo ovirati prodiranje italijanskih čet in v takšnih bojih se jim posreči pogosto ne-nadano napasti italijanske čete. Tako je neka skupina presenetila oddelek majorja Dalmonteja, ki je padel po zavzetju Makale, ko je krenil s svojimi četami proti Selikotu. Po najnovejših vesteh se Abesinci zbirajo v pokrajini Ambe Alagi.

Komunike št. 46

Rim, 15. novembra. AA. Ministrstvo za tisk in propagando je objavilo naslednji komunike št. 46:

Danakijske kolone so se skupaj z oddelki prvega armadnega zbora na visoki plani blizu Azbija spopadle z armado rasa Kase. Boji so bili zelo živahni in se je moral sovražnik umakniti. Na bojišču je p. st. 55 mrtvih in več sto ranjenec. Na n. strani je padlo 20 askarov, ranjeni pa so štirje častniki in 50 vojakov. Naše čete so zavzele Azbi.

Italija napoveduje gospodarsko vojno

Italija bo ustavila ves uvoz iz vseh držav, ki bodo izvajale proti njej sankcije

Rim, 15. novembra. o. Listi objavljajo danes uradna navodila za borbo proti sankcijam. Med drugim pišejo, da Italija niti ne misli na to, da bi formalno odpovedala obstoječe trgovske pogodbe, naravno pa je, da bodo z ukrepi proti sankcijam avtomatično anulirane vse trgovske pogodbe z državami, ki bodo izvajale sankcije proti Italiji. Med Italijo in temi državami se bo s. začela gospodarska vojna. Nič ne sme dvomiti, da bo odpor Italije proti sankcijam ne samo pasiven, marveč tudi aktiven. Italija ne bo prepuščena usodi, temveč bo sprejela borbo in na sankcije odgovorila s protisankcijami. Italijanska vlada bo 18. t. m. v trenutku, ko se bodo začele izvajati sankcije, odredila vse potrebne ukrepe. Pri tem ne bo upoštevala nobenih obzirov, marveč bo enako postopala proti vsem državam, ki izvajajo sankcije. Dopusila bo le par dni za odpremo blaga, ki je bilo kupljeno že pred 18. novembrom in to v vse države, ki bodo na enak način postopale z blagom ki je bilo pred 18. nov. kupljeno za Italijo, takoj nato pa bo Italijo najodločneje reagirala na sankcije. Italija bi zašla v brezupen položaj, če bi v državah, ki zabranjujejo uvoz blaga iz Italije, kupovala blago z razpoložljivimi devizami. Zato velja že v naprej kot osnovno načelo, da se ne sme upoštevati v Italijo iz nobene države, ki bi ustavila kupovanje blaga v Italiji.

Dosedaj sta objavljena dva seznama blaga, ki se je deslej uvažalo iz inozemstva v Italijo. Prvi obsega sirovine, poljedelke in industrijske blago, brez katerih Italija lahko živi. Za uvoz blaga iz prvega seznama bo finančno ministrstvo izdajalo potrebna dovoljenja uvoznikom, da morejo nabaviti to blago v državah, ki ne izvajajo sankcij. Iz teh držav se bo moglo uvažati vse blago iz

V drugih odsekih ni bilo nikakih pomembnejših dogodkov. Letalci vrše redne izvide in uspešno bombardirajo Ambe Alagi.

Stik generala Santinija z danakijskimi oddelki

Asmara, 15. novembra. AA. O bojih p. Azbija se doznava, da so trajali vse dan in da so se Abesinci na koncu morali umakniti in pustiti na bojišču mnogo mrtvih in ranjenih.

General Majotti je zavzel Azbi, ni pa še mogel doseči stika z vojsko generala Santinija, od katere ga deli gorje.

Prvi spopad z rednimi abesinskimi četami

Rim, 15. novembra. o. Iz Mogadiscija poročajo, da so čete generala Grazianija, ki prodirajo v smeri od Goraheje, prvič naletele na redne abesinske čete. Razvila se je več ur trajajoča bitka, v kateri so se Abesinci poskuševali tudi strojniki, topovi in lahkih tankov. Končno so bili Abesinci z velikimi izgubami pognani v beg. Čete generala Grazianija sedaj brez težav prodirajo dalje proti Saqabanehu.

Grški kralj v Parizu

Pariz, 15. novembra. AA. Agencija Havas poroča: Nj. Vel. kralj Jurij II. je nočjo prispel iz Londona v Pariz. Na postaji so ga sprejeli zastopniki predsednika republike in vlade ter mnoge druge ugledne osebnosti, med njimi Nj. Vis. knez Nikola in Nj. Vis. knez Jurij, strica grškega kralja.

Grški suveren je izrazil željo, da bi ostal nekaj dni v Parizu, preden se vrne v domovino. Že v Budimski sta ga pozdravila šef vojne doma predsednika republike in grški poslanik v Parizu Politis. Kralj se je nekaj časa razgovarjal s poslanikom, nato pa se je odpeljal dalje proti Parizu. Danes obišče grško poslaništvo.

Kakor vse kaže, se bo grški kralj sestal tudi s predsednikom vlade Lavalom. Iz Francije odputuje v Italijo. V Brindisiju se bo vkrcal na grško križarko »Heli«, s katero se nato vrne v domovino.

Nesreča na Renu

Berlin, 15. novembra. AA. Iz Hamborna poročajo, da sta na Renu trčili francoska ladja »Infante« in nemška ladja »Emec«. »Infant« se je potopil v 10 minutah.

Prepoved uvoza iz Italije

V ponedeljek stopijo sankcije v veljavo tudi za našo državo — Izvoz v Italijo bo še nadalje mogoč

Beograd, 15. novembra. AA. Ministrski svet je s sklepom št. 2.760 od 15. novembra 1935 odredil glede izmenjave blaga sankcije proti Italiji. Naša država jih odreja na podlagi sklepa koordinacijskega odbora Društva narodov, ki jih je ta predpisal na podlagi čl. 16 pakta Društva narodov kot predloge št. 3 in 4.

Z navedenim sklepom preprečuje ministrski svet z 18. novembrom t. l. uvoz vsega blaga iz Italije in njenih kolonij. Od te prepovedi je izvzeto a) zlato in srebrno v palicah in denarju, b) knjige, časopisi, periodične publikacije, karte in kartografska dela, muzikalije. Od uvozne prepovedi je izvzeto tudi italijansko blago, ki je bilo v celoti plačano pred 19. oktobrom t. l. in blago na potu, ki pa mora biti uvoženo najdlje do 18. decembra t. l. Od uvozne prepovedi je prav tako izvzeta redna prtljaga potnikov.

Izvoz, za katerega se zanimajo naši izvozniki, ostane popolnoma prost. Izvzeto je samo gotovo blago, kakor n. pr. vprežna živina, boksit in železna ruda in staro železo. Tudi od te prepovedi so izvzete pošiljke na potu, ki bodo lahko zapustile našo državo do vključno 18. decembra 1935.

S predlogom št. 5 je koordinacijski odbor določil za državo, ki sodeluje pri sankcijah, kompenzacije za morebitno škodo. Kraljevska vlada je uredila vse potrebno, da dobi za našo državo vse mogoče kompenzacije kot odškodnino za izgube, ki bi jih utrpela zaradi izvedbe teh izjemnih ukrepov.

Ukinjen klirinški promet

Beograd, 15. novembra. AA. V sorazmerno sklepom Društva narodov, odbor 18., ki

predvideva izvedbo gotovih trgovskih ukrepov proti vladi kraljevine Italije, v skladu s čl. 16 pakta, je finančni minister izdal sklep št. 10.084 od 15. t. m., naj se z 18. novembrom t. l. kliring z Italijo začasno ustavi (suspendira). Zaradi tega, se bodo sprejemala vplačila v zbiralni račun Narodne banke v Rimu samo do 17. novembra vključno. Izvozniki se radi tega opozarjajo, da lahko izvažajo v bodoče blago v Italijo samo proti gotovini, opravičevanje potrdil o zavarovanju valute oz. izvoza v Italijo pa se v bodoče ne bo opravljal več z vplačili v italijanski kliring kakor doslej. (Iz narodne banke kraljevine Jugoslavije).

Konferenca v zunanjem ministrstvu

Beograd, 15. novembra. AA. Danes predpoldne se je pod predsedstvom dr. Milana Stojadinovića, predsednika vlade in zunanjega ministra, vršila v zunanjem ministrstvu konferenca, na kateri so razpravljali o izvajanju sankcij proti Italiji v zvezi s sklepi, ki jih je sprejelo DN na podlagi obstoječih obveznosti iz čl. 16 pakta, in o kompenzacijah, ki jih je treba zahtevati za našo državo zaradi škode, ki jo ima zaradi izvajanja sankcij. Konferenca so se udeležili dr. Milan Vrbanić, minister za trgovino in industrijo, Dušan Letica, finančni minister, dr. Milan Radosavljević, guverner Narodne banke, Vladislav Martinac, pomočnik zunanjega ministra, Milivoje Pilja, načelnik ministristva za trgovino in industrijo, dr. Lazarević, načelnik konzularnogospodarskega oddelka zunanjega ministra, dr. Milan Protić, generalni ravatelj Narodne banke in dr. Stojan Gavrilović, šef oddelka za DN.

Beleške

Skupna večerja poslancev vladne večine

V sredo zvečer je priredilo predsedstvo kluba JRZ slavnostni banket v restavraciji »Astronomija«. Navzoč je bil tudi predsednik vlade dr. Milan Stojadinović z ministri Jankovićem, dr. Mišulinom, Stojševićem in dr. Kaludjerčićem. V imenu poslancev je pozdravil predsednika dr. Stojadinovića nar. posl. Stevan Janković, ki je izjavil, da bodo poslanci JRZ tudi v bodoče ostali zvesti vladi ter jo podpirali pri njenem odgovornem delu. Ministriški predsednik dr. Stojadinović je v svojem govoru m. dr. dejal:

»Želim se vam zahvaliti za zaupanje, ki ste mi ga izkazali v Narodni skupščini. Danes je eden od tistih dni, ko si lahko mi iz večinskega kluba in kluba JRZ vednega čla in dvignjenih glav pogledamo iz oči v oči kot ljudje, ki so izvajali kljub težki borbi polno zmag. Niste se ustrašili raznih pretenj, niste podlegli intrigam, niti niste verovali v klevete za katere ni bilo mesta v Narodni skupščini in katerih epilog se bo mogel odigrati pred rednim sodiščem.

Pokazali ste, da smo enotni, vsi prežeti istega mišljenja in prepričanja. Prepričan sem, da bodo rezultati današnje seje koristni za razvoj našega bodočega političnega življenja. Mi smo sedaj šele na pričetku svojega dela in upam, da bomo to delo tudi tako dovršili, kakor smo ga pričeli.

Za predsednikom dr. Stojadinovićem je izrekla še cela vrsta narodnih poslancev JRZ svoje čestitke in napitnice.

Nezadovoljni »Obzor«

V Beogradu izhajajoči tednik »Narode«, ki velja kot glasilo g. Ljube Davidovića je objavil v zadnjih številkah nekaj člankov, v katerih kritizira izjave posameznih voditeljev hrvatskega dela združene opozicije. S tem pisanjem pa očitno ni za dovoljen zagreški »Obzor«, ki ugotavlja, da je »Narode« prišel z nepotrebnimi polemikami, »ki prav gotovo ne koristijo združeni opoziciji.« »Narode« objavlja razne članke v katerih objavlja misli, ki niso bile sprejete od celokupne združene opozicije. Do sedaj še sploh ni bilo konkretnih

Pri hemoroidih (zlati žili), zapeki, vrtoglavosti, povzročeni po za-gatenju, prinaša uporaba

FRANZ-JOSEFOVE
grenčice
prijetno olajšanje.

zirano končno stališče izvenparlamentarne opozicije o notranji ureditvi države. Potrebno bi bilo, da se o vseh teh vprašanjih ne polemizira javno, nego da se vse te zadeve razčistijo najprej med voditelji združene opozicije.

Nasvet starine »Obzora« je gotovo zelo pameten, samo pozablja pri tem, da so imeli voditelji združene opozicije že dovolj časa, da se pogovore med seboj o svojih načrtih ter jih že enkrat povedo javnosti, ki bi po vseh napovedih in obetih že tudi rada slišala kako stvarno besedo.

Naskok na obrtniško organizacijo g. Pičmana

Zagreški »Jutarnji List« poroča iz Ljubljane, kjer ima dopisnika v vrstah JRZ:

»Pod bivšim režimom je bila najmočnejša obrtniška organizacija Pičmanovo Društvo jugoslovanskih obrtnikov, ki je imelo v programu ustanovitve posebne obrtne zbornice v Ljubljani in izločitev obrtniške iz delokroga sedanje zbornice TOI. V to organizacijo je vstopilo tudi okrog 8.000 obrtnikov, članov razpušene Obrtne zveze, ki je bila ideološko pod vplivom dr. Korosca. Že prej in posebno pod novim režimom se je pokazalo, da predsednik Pičman simpatizira z JNS, zato je sedaj članstvo zahtevalo, da poda ostavko in da vodi organizacijo novo vodstvo. Zagrozilo je, da bo v drugačnem primeru izstopilo iz organizacije.«

O ženski volilni pravici

Bivši minister in starosta kršćanskih socialistov g. Jože Gostinčar je napisal v »Delavski Pravici« daljši članek o potrebi, da se prizna ženam aktivna in pasivna volilna pravica. Med drugim zagovarja to potrebo s sledečimi ugotovitvami:

»Današnja demokracija in z njo parlamentarizem je na tleh. Razni diktatorji, ki vzemirajo svet in tlačijo lastne narode, ne upoštevajo ljudske volje. Vodi jo vse po svoji ljubi volji, notranjo in zunanjo politiko držav. Parlamentarne volitve so ali imenovanje poslancev ali pa falzifikati. Parlamentarci so podobni četi ko. štrunov, ki išče soli. Volja diktatorjev je volja »ljudskih zaupnikov«. Ni torej čudno, da dvigajo ženske svoje glasove. Tu je res treba povsod temeljitih izprememb in reda, ako hočemo, da se vsaj razmere v Evropi izboljšajo. Morda bi v tem oziru ženska volilna pravica prinesla kaj bolj šegave.

Občinske volitve v Kninu

V nedeljo 24. novembra bodo občinske volitve v Kninu. Prijavljeni sta dve listi, zemljoradniška in JRZ. Za zemljoradniško listo bodo št. tudi pristaši dr. Mačka. Kninska občina ima 6000 volilcev in bo volje njih 36 občinskih odbornikov.

Zopet pogrešana letalka

Rio de Janeiro, 15. novembra. AA. Od večerj popoldne ni nikakih vesti o letalki Jeani Batten, ki je izginila na poletu iz Port Natala v Rio de Janeiro. Davi je odposlalo vrhovno letalsko poveljstvo eskadrilo letal, da iščejo pozumno letalko. Civilna letala preiskujejo obalo.

Poneverbe pri carinarnici

Bivši uradnik ljubljanske carinarnice Franjo Dubravić, ki je poneveril okrog 400.000 Din, pred sodiščem

Ljubljana, 15. novembra. Danes ob 16. se je vršila pred malim sodiščem obravnava o velikih poneverbah pri ljubljanski carinarnici, ki jih je zagrešil 39-letni carinski uradnik Fran Dubravić, po rodu iz Podgrada v Istri, pristojen v Ljubljano, kjer se je tudi oženil in si pre petimi leti v Mariborski ulici sezidal lep dom. Malo razpravno dvorano so napolnili predvsem uradniški carinske in finančne stroške, trgovci in ljudje, ki imajo z državnimi financami poslovanje opravka. Senatu je predsedoval s. o. s. Ivan Kralj, kot sodnika sta fungirala Fran Orožen in Fran Gorčan. Obtožbo je zastopal državni tožilec Branko Goslar, državno pravobranilstvo dr. Koželj, obtoženca pa je zagovarjal odvetnik dr. Ivo Česnik.

Kaj pravi obtožnica

Obtožnica so dolgi meseci preiskovalnega zapora vidno potrla. Po opravljenih formalnostih je državni tožilec prečital kratko obtožnico, ki navaja, da je Dubravić kot ekonom glavne carinarnice v Ljubljani od poverjene mu imovine porabil zase razne zneske, ki jih je centralna carinska blagajna nakazala za razne ljubljanske trgovce, ki so carinarnici dobavljale različno blago. Tako si je Dubravić pridržal 32.791,60 Din. nakazanih mestni elektrarni 11.496,75 Din za Bonačevo trgovino s papirjem, 5.284 Din za trgovino s kurivom Dominika Čebina, 2.690,50 Din za Bonačevo knjigovodstvo, 11.379,50 Din za trdvo J. Pogačnik 1.601 Din za Urbančevo veltrgovino in še nekaj manjših zneskov, nakazanih za trdvo Merhar, Snoj, Prelog in Kolar. Od denarja, nakazanega raznim dobaviteljem za obneje carinarin, si je prilastil 6.771,50 Din, za nagrade preglednikom pri obnejih carinarnicah 2.643,79 Din, od izkupička za prodane uradne publikacije 10.701 Din, od izkupička za prodani stari arhivski arhiv 2340,25 Din, od izkupička za takse za žigosanje kart od davčne uprave Maribor-okolica in Brežice 100 Din.

Najtežjo postavko v obtožnici pa tvori vsekakor izkupiček za 6118 komadov prodanih markic za žigosanje igralnih kart in domine, ki ga je poneveril v znesku 305.900 Din. Razen tega je Dubravić s kemičnim ornilom ponarejal skladiščne knjige in je tako zakrivil zločin uradne poneverbe in zločin zoper službeno dolžnost.

Med razlogi navaja obtožnica, da je Dubravić kot carinik pri glavni carinarnici v Ljubljani vodil denarni promet in to zaupno službo zlorabil. Poneverbo denarja za markice je sproti maskiral s tem, da je na umeten način potvarjal skladiščne knjige. V celoti je poneveril 396.633 Din. Na koncu obtožnica ugotavlja, da je temeljito izvedena uradna revizija pokazala, da je Dubravić že leta 1931. zašel na kriva pota, a je svoje denarne obveznosti le v manjšem obsegu kril pač pa je razpisno živel in denar lahkomišlečno zapravljal.

Priznanje obtoženca

Ko je po prečitavanju obtožnice predsednik začel zasliševati obtoženca in ga vprašal, ali se čuti krivega, je Dubravić s tihim glasom, a jasno in odločno priznal: — Kriv sem... Da, kar se tiče vsot, v celotnem obsegu obtožnice.

Za tem je Dubravić široko in živo opisal svojo življenjsko pot. Po prevratu se je znašel v Ljubljani brez vsega in prišel v hišo svoje žene. Potem je v Zagrebu nekaj časa študiral pravo in napravil tudi prvi državni izpit, a ker mu je manjkalo sredstev, da bi ostal na univerzi, se je vrnil v Ljubljano, kjer je bil najprej nameščen za skromno plačo pri emigrantskem uradu, nato pa je stopil v službo pri policijski upravi. Takrat je imel mesečne plače 1200 kron. Pozneje sem prišel v carino. Zet takrat sem po malem lezel v dolgove, je pripovedoval. Skrbeti sem moral za brate in sestre, pozneje pa nekaj časa še za starše, ki so pribežali iz zasedenega ozemlja. Oče, ki je bil v Italiji notar, tu dolgo ni mogel dobiti nobenega mesta. — Koliko pa ste imeli takrat dolgov? je vprašal.

Velika kneginja Anastazija umrla

Pariz 15. novembra. AA. V Antibesu je danes umrla v starosti 67 let velika kneginja Anastazija, vdova velikega kneza Nikolaja Nikolajeviča in sestra italijanske kraljice Jelene.

Italijanski kralj Viktor Emanuel je proglasil 21 dnevo dvorno žalovanje.

Herriot pride v Beograd in Bukarešto

Beograd, 15. novembra, o. Francoski minister brez portfelja Herriot namerava meseca decembra obiskati Beograd in Bukarešto, kjer se bo sestal z jugoslovanskimi in rumunskimi merodajnimi politiki. V krogih Male antante pripisujejo njegovo posetu v obeh balkanskih prestolnicah velik pomen.

Visoko odlikovanje primarija dr. Lavriča

Beograd, 15. novembra, o. »Službene Novine« objavljajo ukaz, s katerim se odlikuje v dokaz kraljevske naklonenosti z redom sv. Save III. stopnje dr. Božidar Lavrić, šef kirurškega oddelka državne bolnice v Ljubljani. (Kakor znano je primarij dr. Lavrić bil ponovno kot kirurg konzultiran od blagopokojnega kralja Aleksandra, nedavno pa je operiral Nj. Vis. kneza za namestnika Pavla. Primarij dr. Lavrić uživa posebno zaupanje na kraljevskem dvoru in ukaz o visokem odlikovanju daje temu posebnega izraza Op. ur.)

Izdaja telefonskih imenikov

Beograd, 15. novembra. AA. Službeno se objavlja: Z odlikom ministra za pošto, brezjavij in telefon je izključno pravico za nastik telefonskih imenikov od leta 1936, 1937 in 1938 za vsa država dobilo Jugoslovansko novinarsko združenje, sekcija Beograd. Zato ministrstvo za pošto, brojavij in telefon leta 1936, 1937 in 1938 ne bo izdalo telefonskih imenikov in jih tudi nihče drugi nima pravice izdajati.

je vprašal predsednik.

Dubravić je pojasnil, da ne more povedati točne številke, a gotovo je, da je bil že takrat dolžan kakšnih 50.000 ali pa morda 70.000 Din. Ko je sezidal hišo, je dolg narasel na okrog 400.000 Din. Zgradba sama je bila komaj nekaj več vredna. Potem so prišle stiske z odplačevanjem amortizacijskih obrokov. Plače so se medtem nekajkrat znižale, dijete, ki so mu donosale del dohodka, so bile ukinjene, davki so rasli. — Tako nisom mogel ne naprej sem lezel v dolgove. Nervoza, brezupna borba z obroki in termini me je na koncu pripravi, pravila od tega, da sem segel v blagajno in si začel izposojati od državnega denarja. Izpočetka sem lahko še vsote vsakega prvega vračala, nazadnje pa ni bilo več pomoči. Hiša je bila dozidana leta 1930., iz blagajne pa sem začel jemati proti koncu leta 1931.

Zasliševanje prič

Po kratkem intermezzu z državnim tožilecem, ki je obtoženca vprašal, koliko od poverjenih stotisočakov je zapravil na izletih in v veseljih družab, predsednik prešel na razpravo o pasameznih postavkah. Revizijo je bil svoj čas odredil šef carinskega oddelka finančne direkcije Vukmirović, v komisiji, ki je nepretrgoma poslovala mesec dni, pa je bil tudi carinski uradnik Zivko Jovanović, ki je nato kot priča pojasnil, kako je bila izvršena uradna in temeljita revizija obtoženčevega poslovanja.

Priča dr. Milavec, predsednik Pokojniškega zavoda, je poudarjal, da je bil Dubravić živčno bolan in razburljiv. Navedel je več primerov o obtoženčevi redodarnosti, kako je otrokom delil denar, tudi več, je vsote. Predsednik je nato začel čitati razne zapisnike o zaslišanju 32 prič, ki so podale mnoge zanimivosti o obtoženčevem zasebnem življenju. Neka priča je povedala, kako sta se vozila z avtom po Gorenskem, Pod Šmarno goto je obtoženec delil otrokom kovače.

Dubravićev razpisno življenje

Branilec dr. Ivo Česnik je nato predlagal naj obtoženca preiščejo psihiatri, češ da je obtoženec dedno obremenjen, čemur pa se je državni tožilec Branko Goslar protivil in predlagal izvedbo raznih dokazov, zlasti o tem, kako je obtoženec z avtomobilskimi izleti zapravljaval po Gorenjskem denar. Lani je zapravil s takimi izleti okoli 30.000 Din. Letos januarja je napravil avtomobilsko vožnjo iz Ljubljane proti Kranju. Ze v Mednem je obdaroval dve dekleti. Serferju pa je ostal dolžan 3.200 Din za vožnjo, pa tudi pozneje je delal izlete, pri katerih je trošil ogromne vsote. Natakarnjem je dajal napitnine po 100 Din. Stalen gost je bil v nebotičniku, kjer je potrošil eno noč do 1000 Din. Izdal je velike vsote za cigarete in cvetlice. Še pred aretacijo je napravil drag izlet na Gorenjsko. Obtoženec je za zgradbo cerkve pri sv. Krištofu izdal kot darilo 10.000 Din (Začudenje med publiko).

Zanimivo je, da sta dva obtoženčeva brata izvršila samomor. Priče Josip Nachtigal, lastnik trdnice I. Mihelič in drug, ki je izvrševala razna instalcijska dela v obtoženčevi hiši, je prav drastično pripovedoval, kako bogato je Dubravić obdaroval trdnice uslužbenke, ki so bili pri njem za posleni. Izdal je gotovo nad 10.000 Din monterjem in delavcem, a trditi dolge 15.000 Din ni plačal.

Razprava preložena

Senat se je nato umaknil v posvetovalnico. Po kratkem posvetovalstvu je predsednik objavil sklep, da se pripuste dokazi in da psihiatri preiščejo obtoženčovo duševno stanje. Izvedlo se pa tudi dokazi, ki jih je danes predložil državni tožilec. Razprava je bila zato preložena na nedoločen čas.

Ljubljanski mestni svet

Samostojni predlogi in interpelacije — Mestna prodajalna električnih potrebščin — Uvoznina in trošarina — Krošnjarstvo z manufakturnim blagom

Ljubljana, 15. novembra. Včeraj prekinjena seja mestnega sveta se je danes ob 5. popoldne nadaljevala. Po določenem dnevnem redu bi bil moral mestni svet razpravljati najprej o pravilniku za vzdrževanje in napravo hodnikov v območju mestne občine. Ker pa so osnutek tega pravilnika razdelili članom mestnega sveta šele včeraj, je bila razprava o tem predmetu odložena na prihodnjo sejo.

Zupan dr. Ravnihar je sporočil obvestilo gradbenega ministrstva, da je proračun za tlakovanje tramvajskega pasu na šentvidski cesti znižan od 775.000 na 738.000 Din, da pa zahteva ministrstvo plačilo v polletnih obrokih po 150.000 Din namesto po 100.000 Din, kakor je bilo prvotno dogovorjeno. Po kratki izjavi predsednika Maloželezniske družbe dr. Fetiha je občinski svet pristal na predlog gradbenega ministrstva.

Mestni svet je na predlog personalno-pravnega odbora rešil še nekaj prošnje za zagotovilo sprejema v domovinsko zvezo, nakar so prišli na dnevni red samostojni predlogi in interpelacije.

M. s. Soss je vložil samostojni predlog, naj mestna občina poskrbi, da bo pošta uprava uvedla za vse dele povečane Ljubljane enake znižane pristojbine, kakor veljajo za mesto.

Podzupan Jarc je predložil samostojni predlog glede ženskega strokovnega in gospodinskega šolstva v Ljubljani. Po letošnji statistiki je na ljubljanskih srednjih šolah 3.349 dijakov in 2.164 dijakinj, torej približno 60% dijakov in 40% dijakinj, do čim je pred 7 leti znašalo to razmerje 71,5 in 28,5 odstotkov. Razmerje učencev in učenek na meščanskih šolah je 55:45. Na dvorazredni trgovski šoli je 40% učenek, na Trgovski akademiji pa 50%. Odstotek deklet pa leto za leto pada na Srednji tehnični šoli, kjer je le 150 dijakinj. Mestno načelstvo naj zbere material, iz katerega bo razvidno sedanje mizerno stanje ženskega strokovnega in gospodinskega šolstva, in naj ukrene vse potrebno pri državi in banovanju za ustanovitve obrtnih in gospodinskih šol. Predlog je zupan odkazal kulturnemu oddelku.

M. s. Tavčar in Kosem sta interpelirala glede nevarnosti, da se pomakne Ljubljana iz prvega v drugi druginjski razred. Predsedstvo mestne občine naj prepreči to namero, če dejansko obstoja. Interpelacija mestnih svet. Ludvika, Ambrožiča in Mraka obravnava isto zadevo in vsebuje enako zahtevo. Na obe interpelaciji je odgovoril zupan dr. Ravnihar, da je tudi on slišal nekaj o tem, vendar da na merodajnih mestih ni ničesar o tem znano. Slišal je le, da se v Beogradu razmišlja o neki reviziji druginjskih razredov, g. ban dravske banovine, na katerega se je v tem oziru obrnil, je zagotovil, da mu o tem ni ničesar znano.

Interpelacija mestnega svet. Rupnika graja, da se znižanje najemnin v mestnih hišah še ni izvedlo. Zastopnik odbora za upravo mestnih hiš, m. s. Lombar, je sporočil, da je upravni odbor v načelu že sklenil znižanje za povprečno 10 odstotkov.

Interpelacija m. s. Lombarja vprašuje, kake korake je podvzelo mestno poglavarstvo za sanacijo Mestne hranilnice. Zupan dr. Ravnihar je odgovoril, da je tudi osebnostno interveniral v Beogradu za posojilo 35 milijonov, ki ga je Hipotekarna banka tudi že dovolila. Kasneje pa je ta izjavila, da ne more realizirati toliko denarja, nego da bi dala le 15 milijonov v gotovini. drugo pa v mestnih obliacijah. Pogajanja se nadaljujejo. Kar se tiče še neplačanih anuitet, ima mestna občina pri hranilnici zamrzne-

no dobroimetje, ki je višje kakor so njeni zaostanki pri tem zavodu. Vršijo se pogajanja, kako bi se ta zadeva sporazumno z Mestno hranilnico rešila.

M. s. Soss je vprašal, zakaj se niso znižale mestne uvoznine in trošarine, kakor je bilo obljubljeno pri proračunski razpravi. Zupan je odgovoril, da a se je večina mestnega sveta res izrekla za to, da se trošarine in uvoznine znižajo, če se bo pokazal ugoden finančni efekt novega proračuna. Ugotevati pa je treba, da so n. pr. hišni posestniki v zaostanku pri mestnih davcih na 1.500.000 Din, okoliške občine pa pri vodarini za nad 700.000 Din. Res je, da so se z novimi uvozninami in trošarinami zvišale nekoliko dohodki, vendar pa ne toliko, kakor se je pričakovalo.

Zupan dr. Ravnihar je nadalje prečital m. s. interpelacijo Sossa, kaj je s sklenjenim ukinitjem mestne prodajalne elektr. predmetov. Zupan je prečital uradno poroč. mestne elektrarne, da je mest. elektrarna že od svojega početka prodajala žarnice, vendar ni imela svojega lokala. Na prodajo žarnic je imela celo monopol. Prodajalno električnih predmetov je otvorila, da regulira cene, in tudi zato, da se prodaja blaga, ki je v skladu s predpisi. Mestna prodajalna električnih predmetov je prinesla mestni občini že 1.340.000 Din dobička, razen tega pa prodaja občini potrebščine po znižani ceni. Z njeno ukinitvijo bi bili oskodovali tudi konzumenti, ker bi cene gotovo poskočile. M. s. Soss je pripomnil, da prodajalna ne more biti aktivna. Njegovega mnenja se je pridružil m. s. Kosak.

M. s. Rupnik je v imenu upravnega odbora mestne elektrarne izjavil, da elektrarna na prodaji luksuznih predmetov ni zainteresirana. Kar se pa tiče žarnic, motorjev in aparatov, ki jih mora mestna elektrarna zamenjavati strankam bi bili konsumenti preveč oskodovali z ukinitvijo prodajalne. Prodajalna ni pasivna in celo v sedanji krizi nosi 9000 Din dobička na leto.

M. s. Soss je nadalje interpeliral župana, kaj namerava ukreniti za omejitve nezakonitega krošnjarstva z manufakturnim blagom, ki se čedalje bolj širi. Zupan je odgovoril, da je bil že pod prejšnjim županom dr. Pucem nastavljen poseben mestni uslužbenec za preganjanje nezakonitega krošnjarstva, sam pa je določil v ta namen še dva mestna uslužbenca.

Ker je bil s tem dnevnim red izčrpan, je zupan zaključil javno sejo, ki ji je nato sledila še tajna.

Mir v Kairu

Kairo, 15. novembra d. Položaj je slej ko prej zelo napet, čeprav je potekel današnji dan v popolnem miru. Po mestu se še vedno vozijo oddelki vojaštva na tovornih avtomobilih. Iz bojazni pred novimi izgedi so vse visoke šole za teden dni zaprte, nocojšnjemu pogrebu žrtve nemirov pa so smeli prisostvovati samo sorodniki padlih in omejeno število osebnih prijateljev. Vlada je vsekakor gospodar položaja in tudi ne misli odstopiti. Danes je bil objavljen ukaz, ki pooblašča notranjega ministra, da od 15. novembra do 6. decembra lahko prepove vsak list, ki bi objavljala lažne ali vznemirljive vesti.

Filipini —

samostojna republika

Manila, 15. novembra. AA. Ves narod je z velikim navdušenjem proslavil ustanovitve samostojne filipinske republike. Bivši generalni guverner Franc Murphy je odložil svoje funkcije visokega komisarja v prisotnosti prvega predsednika republike Manuela Tezona in podpredsednika Zedine-nih držav Gilnerja.

Pogreb dr. Radoničiča

Zagreb, 15. novembra, o. Dopoldne je bil pogreb pokojnega profesorja na medicinski fakulteti v Zagrebu dr. Karla Radoničiča, ki ga je Nj. Vel. kraljica Marija imenovala za zdravstvenega svetnika kraljeve rodbine, imenovanje pa je prejel, ko je že izdihnil. Sedaj je Nj. Vel. kraljica Marija poslala velik venec na njegov grob. Pri pogrebu jo je zastopala dvorna dama ga. Šverijugova. Nadalje so se pogreba udeležili komandant IV. armije general Jurisic z ostalimi generali, rektor vseučilišča dr. Honcl, vseučiliški profesorji, zastopniki Akademije znanosti in umetnosti, ban dr. Kostrenčić, zastopniki Zdravniške zbornice, Bokeljske mornarice in drugi. Krsto s truplom so prepeleži na kolodvor, odkoder je bilo z vlakom odpelano v Split. Pokojnika bodo pokopali v njegovi rodni vasi Dobroti v Boki Kotorski.

Match Aljehin - Euwe

Amsterdam, 15. novembra. AA. 19. partija za svetovno šahovsko prvenstvo je bila po 40. potezi prekinjena, Aljehin bo, kakor vsi kaže, gladko zmagal.

Dunajsko nogometno prvenstvo

Dunaj, 15. novembra. w. Danes so se odigrale tri prvenstvene tekme, na katerih so močvja pokazala večinoma zelo slabo igr. Tekmi Libertas : FAC in Hakoah : BAC sta ostali z 2 : 2, odnosno 0 : 0 neodločeni, Wacker pa je porazil Favoritner AC z 1 : 0.

Vremenska napoved

Novosadska vremenska napoved za soboto: Suho, pretežno vedro, temperatura se bo dvignila.

Zagrebska vremenska napoved za danes: Pretežno oblačno, v zapadnih gorskih predelih se bo polagoma zjasnilo.

Naši kraji in ljudje

Pomen borbe proti jetiki

Pred zborom protituberkulozne lige v Ljubljani

V našem narodu tiho in požrtvovalno deluje mnogo dobrih ljudi, katerih imena ostanejo za javnost neopazena. Ti skriti dobrotniki imajo veliko socialnega smisla za potrebe trpečega človeka. Na ramah teh malih in nevidnih delavcev sloni naše socialno, zdravstveno in kulturno uveljavljanje za dobrobit ljudstva.

Najvažnejša ljudska socialno-zdravstvena organizacija je nedvomno Protituberkulozna liga, ki svoja prizadevanja osredotočuje na borbo proti jetiki, proti boleznim, ki v socialnem in zdravstvenem pogledu med našim ljudstvom igra najbolj usodopolno vlogo. Vsi kulturni narodi so po vojni protituberkulozno skrbstvo organizirali na široko in globino in k sodelovanju pritegnili ves narod zlasti pa zdravniške in ostale razumne osebe, ki je dolžno, da se aktivno zanima za zdravstveni napredek naroda. Narodi se zavedajo velike važnosti protituberkuloznega boja za narodno skupnost. V Jugoslaviji, ki je po tuberkulozi strašno okužena, temu problemu danes nismo posvečali prave pozornosti. Protituberkulozno skrbstvo za revne široke ljudske vrste sploh ni. Sanatoriji so dostopni le članom socialnih zavarovalnih ustanov in pa bogatašem. Po drugi strani nimamo ne protituberkuloznih lig in ne dispanzerjev, ki so za protituberkulozno akcijo zlasti med revnim narodom izredne važnosti.

V protituberkuloznem skrbstvu dravska banovina nedvomno prednjači. Pred petimi leti je bila ustanovljena Narodna protituberkulozna liga, ki je s svojimi krajevnimi ligami in dispanzerji že precej nagosto razprida delo proti jetiki na vsem ozemlju banovine. Danes posluje že šest prvotnih dispanzerjev lig, otvorenih treh nadaljnjih dispanzerjev je v pripravi. Poslujejo dva državna dispanzerja v Mariboru in Celju. Tudi Okrožni urad za zavarovanje delavcev je v zadnjih letih do najvišjih mej možnosti izpopolnil organizacijo svojega protituberkuloznega skrbstva. Pri banki upravi agilno deluje poseben referat za tuberkulozo. V banovinskem proračunu so vnešeni zneski za protituberkulozno skrbstvo, skromni so ti zneski, toda simbolizirajo dolžnost javne oblasti, da posveča jetiki potrebno pozornost. Tako so na vse strani postavljeni solidni temelji za uspešno zdravstveno politiko na polju pobijanja jetike.

Toda nekaj manjka kar more koristnemu razvoju tega dela škodovati, ako posledice ne bodo še hujše. Osnovni pogoj za uspehe na polju zatiranja jetike v širih ljudskih vrstah je intenzivno moralno in gnotno sodelovanje javnosti, skoraj bi rekli vsakega posameznika. Socialno-zdravstveno delo ne more uspevati na peščenih gredicah formalnega birokratizma, pa naj bo to tudi samo društveni birokratizem. Socialno delo mora biti podprto od ljubezni javnosti, od dobrohotne dejanske pomoči javnosti, od iniciativ, ki prihajajo od zunaj. Uspešno socialno delo se mora zavedati, da je javnost na to delo pozorna, da zasleduje uspehe, da pa tudi na neuspehe reagira v obliki intenzivnejše pomoči. Naše zasebno protituberkulozno delo čeprav je v kratkih letih pokazalo zelo velike in koristne uspehe in je že tisoč in tisoče oseb bilo dobrot tega dela deležni, nima začelne pomoči od javnosti in od posameznikov čeprav bi skoraj trdili, da je zelo malo družin, ki neposredno ali posredno ne bi potrebovale organizirane brige za omejevanje jetike. Ako kje, je pri jetiki zelo resničen izrek: danes meni, jutri tebi. Naša Protituberkulozna liga izdaja list »Delo proti tuberkulozi« (letna naročnina 10.— Din); ta revija bi z ozirom na svojo socialno in zdravstveno važnost vsebinsko morala imeti izmed vseh revij največ naročnikov. Zlastno pa, da celo zdravniški to revijo brajo. Lige imajo malo članov (članarina letno 12.— Din). Posebno začudenje na vzbuja dejstvo, da so zelo redki oni, ki bi se potrebe lige spominjali z denarnimi zneski. Celotno zavarovalništvo, za katerih materialno korist lige dosti stori, stoji z brezbriznostjo ob strani. Na ligo se ne spominjajo odvzeti pri sodnih poravnah, nanjo pozabijo dobri ljudje, ko v počastitev spomina umrlih znanec in prijateljev darujejo zneske v dobrodelne namene. V oporokah lige niso upoštevane, da bi bil pred vojno to zelo razširjen običaj. V veseljih urah nikdo ne misli na reveže, ki trpe kot žrtve jetike. Tako ostaja liga zanemarjena in neupoštevana, kakor da bi bila to nepotrebna organizacija, pa je nasprotno morda ena naših najpotrebnejših organizacij.

V polnem obsegu smo upravičeni, da kličemo v javnost: Ne pozabite protituberkulozne lige!

Obnova tovarne sukna v Kočevju

Začetek obratovanja bo v februarju

Kočevje, 15. novembra. Letos januarja je uničil velik požar tovarno sukna v Kočevju. Zaradi te požarne nesreče je bilo čez noč 230 delavcev in delavk brez kruha. Če pristanemo na družinske člane, lahko računamo, da je bilo na tej nesreči prizadetih najmanj

Slika požarne nesreče. Dimnik, ki ga bodo na novo montirali, se je tedaj upognil

500 ljudi, ki so bili potrebni za službo in kruha. V delavskih krogih je nastala velika beda.

Vodstvo tovarne in njeni lastniki so skrbeli, da bi se z zavarovalnico zgradila

lo novo tovarniško poslopje in da bi mogla tovarna čimprej obnoviti obrat, kakršen je bil pred katastrofo. Pogajanja so bila pred nekaj meseci ugodno zaključena in gradbena dela pri tovarni je prevzela znana tvrdka Tönnies iz Ljubljane. Vpostavitve tovarne v prejšnje stanje je bila preračunana na Din 2.500.000.—

Delalo se je z največjo vneto, tudi pomoči, in v sirovem stanju so bile pod streho pred tedni že vse stranske stavbe, ta teden pa tudi glavna stavba. Ko so praznovali likof, je dobil vsak delavec 20 Din posebne nagrade. Vsa tovarna je zgrajena v železo-betonu. Glavna stavba, ki je bila štirinadstropna, je sedaj samo enonadstropna v dolžini 46x16 m. Prostori, ki so bili prej v višjih nadstropjih glavne stavbe, so sedaj v novo zgrajenih tovarniških stavbah. Tako se celotna stavba po površini prostora ni prav nič zmanjšala. Prvotno so namerali postaviti pri tovarni nov dimnik v višini 48 m. Ker pa je bil tak dimnik preračunan na vsoto 120.000 Din, so to namero opustili in bodo začasno postavili spet stari železni tovarniški dimnik, katerega popravila in montaža bo stala 20.000 Din. Podjetje Tönnies je zaposlilo pri gradbenih delih do 60 domačih tovarniških delavcev. Obrtniki pa so bili domači in tuji. V tovarni so pričeli deloma tudi že s postavljanjem strojev ter je pri čiščenju zaposlenih kakih 12 delavk. Nekaj strojev so kupili v Beogradu, kakih 20 so jih naročili iz Čehoslovaške.

Delavci, kakor tudi vse prebivalstvo pričakuje z velikim zanimanjem obnovo popolnega obrata. To se bo zgodilo pred-

vidoma že v februarju 1936. S tem bo omlajena tudi stiska tovarniških uradnikov, ki so bili sedaj nameščenji samo s polovičnimi prejemki. Obnova obrata bo tudi mestu mnogo koristila. Občutno se pozna beda delavskih družin, ker je kraj zelo prizadet po rudarski in lesni krizi.

Pravilnik o delu v monopolskih podjetjih

Nekatere točke so bile po sporazumu izpremenjene — Sistemiziranje stalnih mest

Beograd, 15. novembra. Med monopolskim delavstvom je vlada, lo precej časa veliko razburjenje zaradi novega pravilnika o delu v monopolskih podjetjih, ki bo moral te dni stopiti v veljavo. »Jutro« je že poročalo, da so bile dosežene na konferenci direktorje monopolne uprave in zastopnikov delavske zbornice in strokovnih organizacij nekatere izpremembe.

Zaradi novega pravilnika so se posebno razburjali grafični delavci v monopol-

skih podjetjih. Ti delavci so imeli doslej posebne pogodbe, z novim pravilnikom pa bi bile te pogodbe razveljavljene in bi pravilnik veljal tudi za grafično delavstvo. Sedaj pa je bil dosežen sporazum, da bodo grafični delavci v monopolskih podjetjih ostali pri svojih dosedanjih pogodbah in da za nje določila novega pravilnika ne bodo veljala.

V projektu pravilnika je bilo tudi navedeno, da delavke, ki so stare nad 35 let, in nad 40 let stari delavci ne morejo dobiti stalnega mesta ne glede na to, koliko let že službujejo v monopolskih ustanovah. To določilo po doseženem sporazumu ne bo obveljalo in se bo stalnost priznala tudi nad 35 let starih delavkam in nad 40 let starih delavcem, če službujejo že gotovo število let v monopolskih podjetjih. Natančna določila o tem bodo v kratkem objavljena. Število stalnih mest bo povečano v vseh monopolskih ustanovah in v vseh krajih, kakor je to zahtevalo delavstvo. Pri omejitvi delavcev za stalno namestitvev bodo sodelovali tudi delavski zaupniki. Omejitve bodo tudi kazni in bo pravilnik v tem pogledu izpremenjen. Ko bodo delavci v vseh monopolskih ustanovah pravilnik podpisali, bo avtomatično stopil v veljavo.

KINO UNION

Telefon 22-21

Predprodaja od 11-12.30 in od 15. ure

Danes ob 16. 19.15 in 21.15

P R E M I E R A

Najbolj nesmrtna opereta ??

! CIGAN BARON !

Najpopnejše melodije ??

! CIGAN BARON !

Najtemperamentnejši plesi ??

! CIGAN BARON !

Ob 14. uri: MATINEJA: KRALJ

DZUNGLE. Vse po 4.50 Din.

Tragedija zakonskega para

Celje, 15. novembra.

Včeraj smo poročali o samomoru Rika Finka in njegove žene na Hvaru. Danes objavljamo še nekatere podrobnosti:

Dne 21. oktobra jutraj so opazili stanovanjske hiše št. 4. v Ulici dr. Gregorja Zrjavca v Celju, da je v tej hiši nastanjen trgovina zagrebške industrije čevljev »Astra« zaprta. Kmalu so ugotovili, da je celjski poslovodja te tvrdke Riko Fink poslal 19. oktobra vse svoje pohištvo in druge stvari iz Celja v Maribor svojem prijatelju Josipu Pečarju. Fink je tudi pisal Pečarju in ga prosil, naj potolaži njegove starše, češ da se je pač moralo tako zgoditi. Pečar je takoj zašlutil da nekaj ni v redu, in se odpeljal v Celje. Policija, ki je bila obveščena o zadevi, je s silo odprla Finkovo stanovanje poleg trgovine, misleč, da bo našla Fink in njegovo ženo najbrž v stanovanju mrtva. Stanovanje je bilo prazno. V tem je prispel iz Zagreba tudi uradnik zagrebške centralne tvrdke »Astra«, ki jo je bil istega dne neki neznanec (očitno Fink) po nekem zagrebškem telefonu obvestil, da je Fink odpotoval v inozemstvo. Še istega dne je prešla centrala tudi ključne celjske podružnice, ki so bili oddani na zagrebški pošti. Uradnik je ugotovil v celjski podružnici nad 10.000 Din primanjkljaja. Za Fink in njegovo ženo je manjkala vsaka sled.

V soboto 9. t.m. je našel kmet Grabčič na morskem obrežju pri Milni na Braču naplavljen truplo nekega neznanca. Zadevo je prijavil varnostni oblasti, ki je ugotovila, da gre za Rika Finka. Pri mrtvecu so našli nekatere dokumente, med njimi tudi duplikat tovarnega lista, s ka-

Pri težki stolici, naplhnjenosti, glavobolu, zaradi zapeke, izčista ena ali dve časi naravne **FRANZ-JOSEFOVO** grenčice prebavila. **FRANZ-JOSEFOVO** vodo pijejo radi tudi bolniki, ki leže in jo smatrajo za dobroto.

terim je bil Fink poslal svoje pohištvo iz Celja v Maribor.

Fink se je mudil od 23. do 28. oktobra s svojo ženo Teo v Hvaru in okolici. V Hvaru sta prenočila samo eno noč v nekem hotelu, potem pa sta se nastanila pri kmetu Matijaniću v vasi Sv. Nedelji. V hotelu v Hvaru sta pustila kovčeg. Povsod sta plačala vse v redu. Ljudje, s katerimi sta prišla v stik, so opazili, da sta oba nesrečna, in slutili so, da se bo zgodilo nekaj hudega.

Fink in njegova žena sta 28. oktobra zapustila Sv. Nedeljo. Kakor smo že poročali, li, je dal Fink kmetu 200 Din, njegova žena pa kmetovi hčerki zlat medaljon in nekaj drugih stvari. V morje sta skočila s 40 m visoke pečine. V bližnjem gozdu sta šli prej zakurila in tam počivala. Fink se je rodil leta 1904. v Zagrebu, njegova žena pa leta 1910 v Mariboru. Zenečina trupla se niso našli. Fink je bil miren, skromen človek, prav tako tudi njegova žena, ki je bila zelo simpatična. Pravi vzrok obupnega dejanja bo pač težko dognati. Vest o tragediji na Hvaru je izzvala v Celju veliko senzacijo in splošno sočutje z nesrečnikom.

MATINEJA v kinu SLOGI ob 14. uri **Rasputin** na ruskem carskem dvoru Enotne cene 4.50 Din

Žene v borbi za enakopravnost

Jesenice, 15. novembra.

V sredo zvečer je bil v dvorani Delavskega doma na Jesenicah javen shod, na katerem je govorila ga Angela Vodetova iz Ljubljane o borbi žen za enakopravnost s moškimi. Dvorana je bila polna zborovalcev obeh spolov. Shod je otvoril g. dr. Ivan Stempihar kot sklicatelj in po uvodnih formalnostih omenil, da je prav te dni minilo 17 let, odkar se je nehala svetovna vojna, ki je zahtevala milijone mrtvih in pohabljenih ter je socialno in gospodarsko razvalila vse svet. Predlagal je, naj shodu žen predseduje žena in je izročil predsedstvo ga. Ivanki Korenovi, s čimer so vsi zborovalci soglasali.

Nato je ga. Angela Vodetova orisala trpljenje žene v družinskem in njeno zapostavljanje v javnem življenju. Današnja

žena slabo plačanega delavca, nameščenca in malega obrtnika je zaradi majhnih dohodkov zakonskega druga tudi sama prisiljena služiti, da pomaga možu vzdrževati družino. Med tem ko je mož po svojem delu prost, se pri ženi šele začneja njeno najvažnejše delo. Ona zadnja leže k počitku in prva jutraj vstaja.

Moški trdijo, da žena ni za politiko. Toda tudi možje niso vsi za politiko. Za mnoge bi bilo najbolje, če bi se nikdar ne pečali z njo. Trditve, da žena ni za gospodarstvo, tudi ne drži, saj je prav žena med svetovno vojno vodila družinsko gospodarstvo, medtem ko so možje po svetovni vojni dovedli Evropo na rob gospodarskega propada.

Čeprav za ženo ne obstoja obvezna vojska služba, vendar žene nič manj ne trpe v zaledju, kadar morajo bežati z domov, skrbeti za lačne otroke, prežebati v mrazu, trepetati za življenje otrok pred napadi iz zraka. Ko v družini že vse odpove, je zmerom žena tista, ki vztraja in ki dela čudeže, da z nizko plačo oskrbuje družino, zlasti ki je moč bolan ali pa je pijanec. Žena pomaga vršiti možu državljanske dolžnosti in plačevati, zato s polno pravico lahko zahteva enakopravnost z možem.

Svoj govor je govorica zaključila s pozivom na vse žene, naj se zmerom in povsod bore za tajno, direktno, enako pasivno in aktivno volilno pravico. Za svoja preprečevalna izvajanja je bila ga. Vodetova deležna živahnega odobravanja vseh navzočih.

Njen govor je podkrepil še g. dr. Stempihar. Nadalje so govorili ga. Skrljeva, g. Kristen in g. Skrlj, naposled pa spet g. dr. Stempihar, ki je prečital resolucijo. Resolucija zahteva uvedbo splošne enake in tajne volilne pravice in svobodno soodločanje žen pri vseh gospodarskih in političnih vprašanjih. Resolucija je bila s glasno sprejeta.

KINO SLOGA

Ljubljanski Dvor Telef. 2730

Danes premiera vesele burke

ANIMATOR

Fritz Schulz, F. Bressart, Rosie

Barsony, Tibor Kalmay

NAGRADNI NATECAJ

200 DIN V GOTOVINI

kdor pove najboljši slovenski izraz

za besedo »Animator«

Danes ob 16., 19.15. in 21.15 uri

Avtomobilist je nabil voznika

Kočevje, 15. novembra

Na Orteneku blizu Koslerjeve grašnice je te dni nastala med dvema voznikoma prava bitka. V smeri od Kočevja je vozil v mraku s parom konj posestnik šile iz Siateneka pri Ribnici. V smeri od Ljubljane pa se je pripeljal s tovornim avtomobilom neki posestnik iz Kočevja. Cesta je tu ozka in se voznika nista mogla izogniti drug drugemu. Tovorni avto, ki je bil zelo težko naložen, se je umaknil preko roba ceste, da se je precej pognemil v namočeno zemljo. Pri tem je začel iz avtomobila padati v cestni jarek tovor.

Avtomobilski podjetnik se je zaradi tega dogodka zelo razburil. Skočil je iz avtomobila in stekel za odhajajočim voznikom, ki ga je dohitel ter pozval, da mu pomaga naložiti prevrnjeno blago. Ker se je voznik izgovarjal, da mora držati konja, mu je začel groziti. Pa tudi groznica ni zalegla. Zato je avtomobilski podjetnik iztrgal vozniku bič iz rok in ga začel neusmiljeno bitij po glavi. Naposled ga je udaril z vago voza po glavi. Poškodovanca so morali prepeljati v ljubljansko bolnišnico. Njegove poškodbe so hude.

Pol stoletja že deluje CMD, darujmo še za pol stoletja!

točili kri. Zaman... Zavijemo še nekajkrat navkreber. Skozi dreved, ki ga je nekdo izmed nas kar na lepem krstil za park Franca Jožefa. Potem nas, skromno se svetleč v gosti temi, pričakuje Velikovec. Völkermarkt...

Ustavimo sredi trga, ob visokem spomeniku padlim Velikovcem. Nikjer ni čuti slovenske besede. A toliko je sloven, skih imen na napisnih tablah! Slovenskih imen v trdnjavni gotici. Pleschitschnig, gi. Stoiniggi in Taschebuhl so poleg priseljenih Felnerjev in Bacherjev gospodarji in obrtniki velikovski. Še stoji sivi, mrki grad z napisom »Ehemalige herzogliche Burg«. Prav nič ni izpremenjeno njegovo pročelje, pred njim leži Glavni trg kakor velikansko grajsko dvorišče. Po trgu pa stajajo pred izločbami avstrijski soldati. Ko jih gledamo v njihovih pristnih komi, smih uniformah, prezremo, da je tudi Velikovec nekoliko napredoval, da ima lepše lice kakor nekoč, da ima celo svetlobno reklamo, reklamni paviljon in nekatere ceste asfaltirane. Zdi se mi, da sem na mah presajen v predvojno dobo. Zdi pa zdaj gre čez trg kakšen podčastnik, ka-prol ali čugafirer z medaljo na prsih, pokončen, kakor da je metlo pogotilni. O, du mein Österreich! Ko bi rajni Franc Jožef vstal iz groba, bi si prav gotovo zadovoljen pogladil brado, še nasmešnil bi se, kakor se sicer ni nikoli in potezkal bi no, vi avstrijski denar; morda mu ne bi bilo

V Judenburg po dolgih letih

II.

Oba trebuša rdeča Gorečanova »eks-pres« sta v soboto v zgodnji popoldni, sliki uri ponesla iz Ljubljane 63 izletnikov proti Judenburgu. Bili so to večidel nekdanji Janezi, preprosti rezervisti kakor rezervni častniki, vmes pa je bilo tudi nekaj mladine, ki je šele po prevratu občutila sladkosti vojaške službe. In za pollepšavo družbe so seveda bile vmes tudi nekatere dame.

Kako daleč se nam je časih zdel Judenburg in vsi ti slovenski kadri na Gornjem Stajerskem! Bridko jih še pomnimo iz vojnih časov, ko smo se na težko pribojni dopust cijazili domov cel dan in morda še celo noč, v vojaških vagonih, za smrajnih od naftalina, znoj in dima iz pip, v katerih je zgorevalo bukovno in ja-godno listje; povrhu pa še prestradani kakor volkovki Dandanes gospoda moja, je romanje v takšno daljavo navzile meji le običajen nedeljski izlet. Saj od Ljubljane do Judenburga ni več kakor 186 km. Navzlic klancem zmore avto takšno pot po lepih cestah v dobrih šestih urah. Nu, mi smo nekoliko kesnili. Seveda nikakor ne po voznikovi krivdi, marveč so vzroki bili jako različni, pa jih boste deloma ugenili

asmi. Kadar grede Janezi na pot, še vedno ostanejo zvesti nekdanjim običajem in jim je zlasti v spominu najbolj prijazna beseda, kar jih je kdaj znal zagrmeti slo-viti feldvebelj Mavrin: »Kurze Rast!«

Mojdanaj, komaj smo se izvilili iz Ljubljane in se pogladi po Celovški cesti proti Sentvidu, že se je avtobus začel tresti, kakor da ga bo popadla božjast: tako je namreč začela doneti lepa slovenska pesem. Oj zdaj gremo, nazaj seveda pride, mo... Potem so se vrstile še vse ostale, od soldaških do gostinstvinskih. Ne vem, kako je bilo v prvem avtobusu, mi smo se vozili v drugem in med nami so bili nekateri izvrstni pevci, da je vladala dobra volja čeprav so kmalu začele trkati na ši-pa debele, vedeno gosteje kaplje. Slaba se je obetala, megle so zagrnille vsa pogorja. Ko smo onkraj Kranja zavili v Ko-kro in drveli mimo šenčurja in Predvorja, samcati vso pot, je bilo lilo. Naglo so se zgrinjali mrakovi v ozko Kokriško dolino, da je bilo sredi popoldne temno kakor ob večeru. A vesel ogleduje popotnik ob drvečih Kokri, kako jo preskakujejo novi betoni-rani mostovi štirje so že povsem gotovi; le na nekaterih prehodih čez Kokro še mora avtobus voziti previdno, kakor po jajcih, ker se maje šibko tramovje. Že

prihodnje leto bodo vsi mostovi v redu, treba bo še popraviti ceste, jo ponekod razširiti in nato trajno vzdrževati v redu, pa bo Jezersko še neprimerno vabljivejše kakor je danes. Na klancih proti Murju, ki jih je zmagal brez sopihanja, je naš avtobus že pokazal, da bo kos vsem str-minam. Sredi naliva smo le kratko postali pri Stulerju. Nato smo se jeli vzpe-njati na strme zavoje, na Jezerski vrh.

Vsaj toliko so se, kakor zagrinjalo na odru, razgrnile megle sredi naliva, da so tudi tisti, ki jih tod še ni vodila pot, lahko zaslutili lepoto Jezerskega. Pa saj tak sloviti letoviščarski in gospodarski kraj ni, da bi ga kar mimogrede ogledal. Raz-ne nove lesene stavbe in adaptacije pri starih zgradbah pričajo, kako velik sloves si je Jezersko pridobilo v zadnjih letih, navzlic skromni reklamni. Domačini nam zadovoljni potrjujejo, da je letos bilo polno Hrvatov in Beograjčanov, pozimi pa tudi ta oddaljeni paradiž ni pozabljen od smučarjev.

Na vrhu smo. Na Jezerskem vrhu, 1218 metrov visoko, še meter više kakor na Kumu. V ozkem sedlu med Pristovniko-vim Storičjem in Pavličevno steno, ki sta si oba, nad 1600 metrov visoka, ovila glav-vo v megle, je mejna pregraja s hišicami naših in avstrijskih graničarjev. Seveda, pa je na naši strani tudi oštarija, saj kako bi se sicer mogel Slovenec posloviti od domačije in kako bi se mogla naša domo-

vina primernejše predstaviti tuju, kakor s cvičkom ali jeruzalemcem in z baje prav dobrimi eksportnimi cigaretami. Oster piš zavija čez sedlo in okrog našega avtobusa, ko čakamo sredi naliva, pomešanega s snežinkami, da nam pritisnejo oba štem-pla na papirje. Vozniki, ki so na avstrijski strani vse dan tvorili les, se trudni in premočeni vračajo čez sedlo na našo stran. Stražar v kajuti poleg kapele si je ogrnil kožuh. Velike in hude pasje mrč-ne, ki so najboljša pomoč v graničarski službi, se pošastno smukajo okrog straž-nice.

Noč je že, ko se dvigne belo-rdeča pre-graja in začne naš avtobus s svojima reflektorjema tipati nizdol po zavojih na koroški stran. Prej ko v pol ure smo pri prvih občestnih električnih svetiljkah. Za nami so samotne kmetije. Prijazna in raz-svetljena a vendar kakor izumrla nas sprejme železna kapla. Brez postanka hitimo dalje po koroški zemlji. Zitara ves, Dobila ves utonejo za nami v temo. Slo-vito Sinčvo ves komaj slutimo neke na le-vi pol ure daleč od ceste. Zdirjamo skozi Voglje — in že smo pri Dravi. Naliv je prenehal. Kakor razgana armada se po-dijo oblaki po nebu, izza prikrajka poku-ka mesečina. Zamolklo odmeva naša poč-sna vožnja čez dolgi leseni most Svetlika-se Drava, svetlika se belkasto, gosto le-ščeve ob njej. Tod, vse tod so nekoč je-čale strojnice, tod so naši najboljši fantje

Domače vesti

* Velike svečanosti dijakov-bojnikov dijaškega bataljona v Skoplju, ki bodo imele višek ob odkritju spomenika vojnih žrtev v Skoplju, so se v četrtek pričele v Beogradu. Pod vodstvom prvega podpredsednika proslavnega odbora je večja skupina nekdanjih članov dijaškega bataljona romala naprej na Avalo h grobu neznane junaka, poleg na Oplenac, kjer so bivši dijaki-bojniki na ganljiv način počastili spomin kralja Petra Osvoboditelja in kralja Aleksandra Uedinitelja. Podpredsednik odbora je položil na grob kralja Aleksandra venec z besedami: Veliki kralj, dijaki-bojniki dijaške čete iz Skoplja se klanjajo tvojemu imenu in tvojemu grobu. Včeraj jutraj so se vsi člani Zveze bivših dijakov-bojnikov, ki prebivajo v Beogradu, odpravili v Skoplje.

* Predavatelj ZKD predavajo: pri Sokolu v Ribnici 17. t. m. ob 10. dopoldne o Abesiniji in Italiji g. dr. Vrčon, pri meddržavnem odboru v Kočevju ob 11. dopoldne 17. t. m. g. prof. Stepišnik o sportu, pri Sokolu v Trzinu 18. t. m. ob 20. g. Viktor Pirnat o »Dolini gradov«.

* Prvi vseslovenski natečaj za najboljši amaterski film. V Zagrebu se je vršil po iniciativi tamšnjega fotokluba prvi vseslovenski natečaj za najboljši amaterski film. Člani zagrebškega fotokluba so si pridobili od 11 prvih in drugih mest šest mest, torej več kakor vsi ostali tekmovalci iz Českoslovaške in Poljske. Jugoslovija si je pridobila dva prva in štiri druga mesta. Poljska dva prva in eno drugo mesto. Českoslovaški pa pripadajo dva prva mesta. Filmi bodo razstavljeni 19. in 20. t. m.

* Na množičnem vprašanju, kdaj izide »Vodnikove knjige«, odgovorjamo, da proti koncu tega meseca. Za ekspedico je že vse pripravljeno, dotekajo se zadnje pote in priloge v bakrotisku.

* Prva vseslovenska razstava umetniških fotografij, ki je pod visokim pokroviteljstvom Nj. Vis. kneza namestnika Pavla, to otvorjena v nedeljo 17. t. m. ob 11. dopoldne v prostori umetniškega paviljona na Trgu kralja Tomislava v Zagrebu.

* »MELA« TYRŠEVA 20. nudi pletenine poslednjih, najmodernejših oblik v vseh cenah.

* Prošnje za invalidnino in razglasitev koga, da je izginil, proste takš. Na podlagi točke 6. čl. 6. taksnega zakona je davčni oddelek izdal tole pojasnilo: Prošnje za prejemanje invalidnine in podpore preko pristojnega sodišča, razglasitev koga, da je izginil, in sodni odloki o razglasenju koga, da je izginil, so prosti takš. Če pa se prošilcu prošnja odbije, mora plačati takso za prošnjo in za odgovor.

* Odprte planinske postojanke osrednjega SPD. Ob Boh. jezeru vabita »Zlatorez« in »Sv. Janez« na cenen odhiti. Prijetna izletna točka v sedanjem času je Dom v Kamniški Bistrici. Do kopalnice je avtobusna zveza. Dom na Kravcu in Koča na Veliki planini sta stalno oskrbovani. Erjavčeva koča je odprta ob nedeljah in praznikih.

* Českoslovaški trgovci kupujejo hercegovski tobak. V Stolac je prispelo nekaj trgovcev iz Českoslovaške, ki namenjavajo kupiti večjo količino hercegovskega tobaka. Pred tedni so kupovali tobak tudi trgovci iz Nemčije in ker je po tobaku tako veliko povpraševanje, upajo kmetje — sadilci tobaka, da bodo dosegli višje cene za svoj trud.

* URAN KREMA polmastna, izgledi naravno, hrupavo in razpakano kožo ter obvaruje od lišajev.

* Kdaj se je rodil Davorin Jenko? V zvezi z našim jubilejnim člankom o Davorinu Jenku, v katerem smo omenili nejasnost glede rojstnega dneva našega zaslužnega skladatelja, nam pošlje g. ravnatelj Mahkota tole pojasnilo: Do letošnjega pol. letja je veljal za rojstni dan Davorina Jenka 10. november. Avgusta pa je bil v Ljubljani Dr. Milojko Milojević, ki je zbiral podatke o Jenku. Oglasil se je tudi v župnišču v Cerkljah in tam ugotovil na podlagi krstne knjige, da je bil Jenko krščen 9. novembra. Ker je na Gorenjskem star običaj, da otroka takoj zanese h krstu mora veljati sedaj 9. november. Čeprav tudi to morda ni povsem točno, saj se je otrok lahko rodil pred polnočjo, kar pa ni nikjer zapisano. Potemtakem velja poslednji 9. november za rojstni dan Davorina Jenka.

* Prihodnji sejem v Šoštanju bo v ponedeljek 18. t. m.

všeč, da na njem ni njegove podobe, ali zato je na srebrnih kovancih za pet šil. gov veličastno upodobljena Prebena žena, vica Marija. Magna mater Austrie, velika mati avstrijske republike. Pa sam šment se naj tu izpozna: po vseh skrivnih kotih in v vsakem gostinskem stranišču so pa zidi počelasti s kljukastimi križi!

Po kratkem okrepčilu v gostilni Katicice Tschebullove zapoje Janez zunaj na trgu. Gor čez izaro... Soldatje poslušajo, brž, čas se tudi slovenski fantje med njimi, a se ne upajo z besedo na dan. Približajo se domačini, poslušajo in navežejo pogovor. Tam gori je prebival general Maister, tamle je imel Srečko Puncer svojo pisarno, da je urejal svoj dragi »Jugoslovanski Korotan«, v tisto gostilno je časih prišel Malgaj s svojimi borci, ki so se pretipali tik do Celovca. Bilo je in se ne bo vrnilo. Ze nad leto dni molči general Maister v grobu, nad Guštanjem je Malgaja razlagala granata, ne daleč izven Velikoveca so Vovbre kjer so potokli in prebodli Srečka Puncerja, izkrcavale je Kislinger, padel

* Načrt novih krožnih potovanj po Jadranu. Centrala ribiških zadrug v Splitu je letos prirejala s svojim parnikom »Nehajem« krožna potovanja, na katerih so si udeleženci ogledali vsa pristanišča in se tudi seznanili z vsemi zanimivostmi in težavami ribiškega življenja. Prihodnje leto bodo krožna potovanja prirejena v večjem obsegu in bo udeležencem poleg »Nehajem« na razpolago še en parnik.

* Bača v Novem Sadu. Pred nekoliko tedni je vzbudila veliko zanimanje vseh, da je novosadski magistrat kot obrtna oblast prepovedal poslovanje podružnice Bače v Novem Sadu, ker je po baje vsrta prikrito razprodaja, kar je po obitni zakonu prepovedano. Proti temu se je »Bača« pritožila na bansko upravo, ki je sedaj res razveljavila odlok novosadskega magistrata iz tormalnih in materijalnih razlogov. V obrazloženju tega odloka prav: banska uprava, da ni magistrat v Novem Sadu niti ugotovil, če je podružnica Bače v resnici vsrta prikrito razprodaja, niti ni zaslišal poslovoje te filijale, kakor tudi ne predstavnika firme iz Borova.

* Viničarja je zgorela. V eni izmed zadnjih noči je nastal ogenj pri viničarji Zadravci Alojziji v Moravcih. Prvi je opazil ogenj posestnik Burkec Anton, ki je pohitel v kapelico in začel zvoni plat zvona. Na kraj nesreče so prihiteli domači gasilci. Pomagal jim je tudi 24-letni posestnikov sin Matjaž Janez in rešil svinje. Ko je hotel rešiti še pohištvo, so se nanj podrli goreči trami in je dobil hujše opekline po glavi in rokah. Prepeljan je bil v bolnišnico. Viničarja je zgorela do tal. Ogenj je nastal morda zaradi slabega dimnika.

Poskušati je najbolje. Več kot 6 milijonov ljudi uporablja dnevno prijetno osvežujočo zobno pasto Chlorodont, da ohrani svoje lepe bele zobe. Poskus Vas — Tuba Din 8.—

* Po izgredu v rudniku v Ivanu. »Jutro« je že poročalo, da je skupina rudarjev pred dnevi dejansko napadla tehničnega vodjo rudnika inž. Kulika ter ga močno poškodovala. Ker so bili takrat pred upravnim poslopjem zbrani vsi delavci — kakih 250 mož — so se napadale razgubili med množico in jih niso mogli izslediti. Da bi bila preiskava uspešnejša, so za nekaj dni ustavili obrat v rudniku. Poškodovanega inž. Kulika so odpeljali v varaždinsko bolnišnico in po Ivanu se je razširila vest, da je umrl zaradi notranjih poškodb. Sedaj pa se je izkazalo, da ta vest ni resnična. Inž. Kulika so v varaždinski bolnišnici operirali in njegovo zdravstveno stanje se je zboljšalo. Po zaključeni preiskavi so izročili varaždinskemu sodišču 14 delavcev, ki so osumljeni kot izvršilci napada. Rudnik spet obratuje, o razmerah v njem, iz katerih se bo dalo sklepati o motivih in vzrokih izgredu, pa bodo poročali zastopniki rudarskega glavarstva in Delavske zbornice, ki so se mudili v Ivanu.

* Velika tatvina jabolk. Pretekli mesec so neznanci večkrat obiskali sadovnjak g. Usarja Aleksandra, finančnega računskega svetnika v pokroju, v Hrastovcu in odnesli v celam nad 2.000 kg kanadk. Tatovi so jabolka naprej prodajali raznim sadnim prekupevalcem. Orožniki so tatove že izsledili.

* Senzacionalna razprava se vrši pred sodiščem v Bihacu. Bivši policijski uradnik in šef policijskih agentov v Banji Luki Dušan Čujić in bivši inkasnat sreskega načelstva Milan Džilas sta obtožena na umora trgovca Milosa Novakovića. Odgovarjata tudi za razne zlorabe službe in za pomevne, obtoženi so še trije drugi kot pomočniki pri zlorabah in pomevne. Policijski uradnik Čujić je zivel zelo razkošno, sredstva za to pa si je pridobil na ta način, da je v sporazumu s sreskim uradnikom Džilasom pobral denar, ki so ga razne stranke plačevale v uradih. Džilas je skrbel, da so bili v knjigah izvršeni primerni falsifikati. Da bi se na ta način dalo še več pridobiti, je Čujić nagovarjal trgovca Novakovića, ki je bil funkcionar stranke in

Marlene Dietrich

je Kvartir pa še toliko drugih!... Koroška zemlja zdaj molči.
»Juhej, juhej ravno polje...«
Peli smo na nadaljnji poti iz Velikoveca v noč proti šentandražu in Wolfsbergu. A v pesmi nam je bilo temno. Mesečina se je razlila nad koroške kraje in kot toplje, no srebra. Tiho, tiho se je v to bajno je, senco noč dramila lepota Koroške, kakor da bi se Trnjulčica budila iz sna. (Da'je)

Iz življenja na deželi Z Jesenic

* Kino Radio bo predvajal v soboto in nedeljo ob 20. (v nedeljo tudi ob 15.) zabaven vefilm »Sinovi pustincev« z Olijem in Stanlijem. Med dodatki tudi barvane »Tri opice«. Sledi kulturni vefilm »Abesinija 1935«.

* Ribnica. Sokolski zvočni kino bo predvajal danes ob 20. in jutri v nedeljo ob 15.15 in 20. film »Kasanova XX. stoletje«. Za doatek nov Paramountov zvočni tednik. Spored za prihodnjič: Carlo Cavelli (Visoka Sola).

ELITNA KINO
MATICA
TELEFON
21-24
PREMIERNO KINO

DANES ob 4., 7., in 9.30 uri:

velika premiera največjega Emil Jannings-ovega vefilma

STARI IN MLADI KRALJ

Film, ki velja za največjo umetniško senzacijo.

Predprodaja vstopnic od 11 — 12.30 in od 3. popoldne dalje.

važna osebnost v trgovskem združenju, da bi mu pomagali pri naslednji slepariji: Čujić bi bil raznim trgovcem in drugim zagrozil z globami, Novaković pa bi bil interveniral in denar, ki bi ga stranka za take intervencije plačala, bi bil potem razdeljen med Čujićem, Džilasom in Novakovićem. Novaković je ponudbo z vsem ogorčenjem odbil in zagrozil Čujiću z ovadbo. Čujić je najel svojega pajdaša Džilasa, ki je Novakovića ustrelil. Obtoženi Čujić skuša ves proces izpeljati na politično področje, Džilas pa bi rad sodnike prepričal, da je Novakovića ustrelil v prepiru in v silobranu. Za razpravo vlada velikansko zanimanje.

ZNIŽANE CENE!

DIJAKI POTREBUJEJO: OVOMALTINE.

Duševo delo more kot vsak drug način dela dovesti do izčrpanosti. Tež nevarnosti se najbolj izogne z uporabo koncentriranega krepilnega izdelka OVOMALTINE. To je znanstvena kombinacija najzdravnejših redilnih elementov, ki se nahajajo v mleku, jajcih in sladi, kako je pridejan samo zaradi boljše arome. OVOMALTINE ima izvrsten okus, a se lahko prebavi.

Od 5. XI. znižane cene!

Zavoječek: mali: Din 12.—, srednji: Din 27.—; veliki: Din 48.—.

* Slovenski pravopis, ki sta ga priredila A. Breznik in Fr. Ramovš in ki ga je izdalo in založilo Znanstveno društvo v Ljubljani, izide v kratkem. Cena vezanemu izvedu 60 Din. Naroka se v knjigarni Tiskovne zadruge v Ljubljani, Selenburgova 3., in pri njeni podružnici v Mariboru, Aleksandrova c. 13.

* »LUX« pasto za čevlje poizkusite tu di Vi danes.

* Tovarna JOS REICH sprejema mehko in škrobljeno perilo v najlepšo izdelavo.

Iz Ljubljane

* Z ozirom na današnji Slavnostni akademski ples in uvodni koncert ob priliki 50 letnice CMD pod pokroviteljstvom Nj. Vis. kraljeviča Andreja podaja pripravljani odbor občinstvu še naslednje informacije: Kakor je že bilo poročeno, bo prireditelj vključil svojemu slavnostnemu znanju izvedena vseskozi v demokracijem duhu, zato naj si nikdo ne dela predsodkov glede oblike. Gospodom zastopstvom temna oblika, dame pa se lahko brez pomisleka poslužijo svojih običajnih družabnih toalet. Prodaja vstopnic in rezervacij je miz ves dan od 9. jutraj dalje na Taboru, telefon 25-11. Radi sprejema zastopnika Nj. Vis. kraljeviča Andreja naprosimo se enkrat vse cene posetnike, da se držijo točno ure pričetka, ki je določen na pol 21.

* Novo delo akademskega kiparja Petra Loboda. V izloži Kettejeve trgovine na Aleksandrovski cesti je razstavljeno brunoasto poprsje nadškofa dr. A. B. Jegliča, ki ga je po naročilu Narodne galerije napravil akad. kipar Peter Loboda. Kip predstavlja prav uspešno, dovršeno podobo nadškofa in epada brez dvoma v galerijo najboljših portretov naših sodobnikov. V bron je poprsje vili znani livar g. Mostar z Galjevice.

* Ljubljanski komorni kvartet bo izvajal v ponedeljek 18. t. m. ob 20. med drugim tudi Čalkovskega kvartet op. 11. Kvartet op. 11, ki ga bodo izvajali mladi umetniki Ljubljanske komorne kvarteta, je odlično delo ruske komorne literature. Poleg tega bodo izvajali še Schubertov in pa Stamitzov kvartet. Kvartet sestavljajo Pfeifer (I. violina), Stanič (II. violina), Sušteršič (viola) in Müller (čel.). V ponedeljek vsi v Filharmonično dvorano, kjer bo ta koncert. Vstopnice v knjigarni Glasbene Matice.

* Umetniška razstava na Poljanski cesti. Pri Kosu na Poljanski cesti so pretekli dne otvorili razstavo umetniških del naših upodabljalcev umetnikov: Richarda Jakopiča, Frana Klemenčiča, Maksima Gasparija, Božidarja Jakca, Frana Pavlovca in Frana Smerduja. Seznan razstavljenih umetnin obsega sicer le nekaj nad 30 del, ker so pa vsa izbrana, dostojno predstavljajo naše tvorce in je razstava zato tudi bolj učinkovita. Ljubitelje umetnosti opozarjamo, da je razstava brez vstopnine!

* Mladino in drugo občinstvo, ki se zanima za glasbene prireditve, vabimo na 1. mladinski koncert, ki bo pod naslovom »Pesme« v nedeljo 17. t. m. ob 11. dopoldne v Filharmonični dvorani. Celotni spored, ki obsega 4 francoske narodne, 4 slovenske narodne, vrsto ponaredilnih umetnih in otroških pesmi za en glas s spremljevanjem klavirja, bo izvajala naša prva operna pevka ga, Zlata Glungjenac-Gavellova, na klavirju pa jo bo spremljal kapelnik Niko Stritof. Kratek uvodni govor o pesmi sami bo imel skladatelj Emil Adamič. Če bo zadovoljiva udeležba, priredi Glasbena Matica vsak mesec po 1 tak koncert z minimalno vstopnino 3 Din. Spored, ki je obenem vstopnica, se bo dobil v teku današnjega dneva v knjigarni Glasbene Matice, v nedeljo pa od 10. dalje v veži Filharmoničnega poslopija.

* Českoslovaški Obec v Ljubljani zvečlenstvo k večeru poročanemu dne, v soboto, dne 16. listopada 1935, kateri vypini Jaroslav Klapeček vzpominkami na kraljany-predchuce podle »Kroniky české Obce v Lublanic« ve které jsou zajímavé záznamy sahající až do roku 1875. Jsou to milé vzpomínky na předválečnou činnost Čechů v Lublani, na staré, zlaté časy. Večer se koná v restauraci Zvezda o 20. hodině.

* Izobraževalno prizadevanje v trgovskih organizacijah v Ljubljani. Med našo trgovsko mladino je zadnja leta zmagovalo prepričanje o potrebi znanja nam najbolj tujih jezikov, ki so živo potrebni za trgovca in za vsakdanje življenje. Trgovsko društvo »Merkur« v Ljubljani že dolgo leta prireja v zimski sezoni poučne tedeje za naša naraščajo. Zlasti letos je zanimanje za ta večerni pouk veliko in znaša število udeležnikov 165. Pouk je delno brezplačen, delno pa je plačati neznatno vpisnino, odnosno članarino. Po ljubeznivosti šolskih oblastev je pouk letos v prostorih državne trgovske akademije. Poučujemo laično (v dveh oddelkih), nemščino (v dveh oddelkih), stenografo in gospodarsko računstvo, ki je posebno velike praktične važnosti, ker predavatelj obdelava vsa važnejša vprašanja trgovske in gospodarske prakse.

* Razstava risb slikarja Franceta Kavčiča (1762 — 1828), znamenitega našega klasicista, bo v nedeljo, 17. t. m. ob 11. v Narodni galeriji; razstava bo združena s predavanjem g. Fr. Steleta o Kavčičevem življenju in delu. Vstopnine ni.

* Skandal pri Bartlettovih (Vzorni eoprog) izvršno Hopwoodovo veseligr po nove v šentjakobskem gledališču danes in jutri ob 20.15. Pikantna veseligr, polna besedne in situacijske komike, je letošnji slager. Mladini neprimerno. Kdor se hoče od srca nasmejati naj poseti predstavo. Ker je bila tudi zadnja predstava popolnoma razprodana, naj si cenjeno občinstvo pravočasno prekrbi vstopnice. Nedeljska popoldanska predstava odpade radi obolosteli več članov.

* Filozofsko društvo bo imelo danes, 16. t. m. ob 18. v predavalnici mineraloškega inštituta na univerzi prvo svoje predavanje. Predaval bo vseuč. docent g. dr. B. Furlan o temi »Križa kavzalnosti«. Vabljeni člani in oni, ki se zanimajo. Vstop prost.

Marlene Dietrich

* Danes ob 4.3. predvaja ZKD svoj veseli in zabavni film »Ljubezena mladega izumitelja«. V tem filmu igra znani umetnik Viktor de Kowa glavno vlogo. Film je kakor nalašč za one, ki si želijo veselja in razvedrila. Vstopnina 3.50, 4.50, 5.50 in 6.50 Din. Pri večerajšnji predstavi se je občinstvo od srca nasmejalo in zabavalo. Smeh in krobet je odmeval po dvorani kina Matice kakor že dolgo ne. Ta film si more ogledati vsak kdor hoče pozabiti na tegobe življenja.

* Brezplačen sadjarski tečaj v šentjakobski šoli priredi svojim članom ljubljanske podružnice SVD s svojimi najboljšimi strokovnjaki in predavatelji od ponedeljka 18. t. m. do 27. t. m. Predavanja bodo razen v soboto in nedeljo vsak večer od 19. do 21. V ponedeljek prične tečaj znani strokovnjak g. Anton Flego s predavanjem o važnosti organov drevesa, drugo uro bo pa govoril asistent mestne vrtnarje g. Fran Pirnat o razmnoževanju grmičevja in drevev. V torek bo obe uri razpravljali višji klet. inspektor g. Fran Gombač o vzgoji dreves, a v sredo bo obe uri poučeval g. Flego cepljenje s praktičnimi vajami. V četrtek bo predaval obe uri ravnatelj mestnih nasadov g. Anton Lap o pritiklavnem sadnem drevu, v petek bo pa predsednik g. Josip Strekelj obe uri opisoval vzgojo pritiklavcev. V ponedeljek 25. t. m. bo nadzornik g. Josip Strekelj obe uri opisoval sadne škodljivce in njih zatiranje ter svoje predavanje nadaljeval tudi še v torek prvo uro, drugo uro bo pa g. Anton Flego dajal navodila za pripravljanje pijač iz sadja. Tečaj bo v sredo 27. t. m. zaključil višji klet. inspektor g. Fran Gombač z navodili za shranjevanje sadja, drugo uro bo pa opisal vzgojo zgodnjih vršnih trt, ki tudi v Ljubljani dobro uspevajo na spalirjih. Zavrati tečaja na šentjakobski šoli bo prihodnje predavanje podružnice SVD na univerzi šele 4. decembra.

* Umrla je gđ. Marija Lilek, poštna uradnica v pokroju. K večnemu počitku jo bodo položili danes ob pol 15. Pokojni blag spomin, žalostno iskreno sožalje!

Zvočni kino Ideal

PREMIERNO KINO

Danes ob 4., 7. in 9.15. zvečer

premiera vefilma

„Brez družine“

po slavnem romanu Hectorja Malota
Sodeluje največji pevec sveta, slavni bariton

VANI MARKU

in malj Robert Linen.

V nedeljo bo 1/211. matineja.

Vstopnina: Din 4.50, 6.50 in 10.—

* 200 Din v gotovini in še nekaj tolažilnih nagrad podeli uprava Kina »Sloge« tistemu, ki ji sporoči pravilni slovenski izraz za tujko »Animator«, seveda mora slovenski izraz imeti isti pomen, kakor ga ima beseda »Animator« filma. Pogoji za podelitev nagrad so naslednji: Pri vseh predstavah sijajne burke »Animator« t. j. naprej do torka 20. t. m., dobi vsak posetnik filma pri blagajni kina Sloge poleg vstopnice še prazen listek v kuverti. Po ogledu filma napiše na listek izraz, ki ga smatra za najboljšega v slovenščini, priloži svojo vstopnico kot dokaz, da je videl film, in se točno podpiše (naslov in poklic!). Zalepljeno kuvertico vrže potem v nabiralnik v čakalnici, ali pa jo pošlje ali prinese osebno v upravo kina do srede 20. t. m. Ta dan se sestane strokovna žirija slovnitarjev in pisateljev, ki bo proučila predloge in določila najboljši slovenski izraz za besedo »Animator«. V primeru več enakih, do nagrad upravičenih predlogov, bo odločil žreb.

* »Skalac« obvešča svoje člane, da bo v ponedeljek 18. t. m. v klubi sobi interno predavanje tovariša Kumpa o smužili opem. Začetek ob 20. Sloška ul. 1.

* Vse člane Ciril.Metodove družbe obvešča pripravljani odbor za uvodni koncert in slavnostni akademski ples, da iz tehničnih razlogov članstvu ni pošiljal vs. bil, kajti vse članstvo CMD je samo po sebi razumljivo v prvi vrsti povabljen na to spominsko slavo.

* Velik orgelski koncert bo v ponedeljek ob 20. v stolnici. Izvajal ga bo g. Blaž Arnič ob sodelovanju članov opernega orkestra in mezosopranistke Vide Rudolfove. Na sporedu so: Bach, Renner, Premel, Dolinar, Kamenec, Dvoček in Arnič. Vstop samo s sporedom.

* Z lestve je padel. Na kirurški oddelke obče državne bolnišnice so včeraj pripeljali 19-letnega delavca Avgusta Kastelca iz Zgornje Šiške. Pri delu je padel s precej visoke lestve in dobil nevarne notranje poškodbe.

* Danes družabni plesni večer Jenkove Sole v Kazini ob pol 21. Jutri popoldanski ples.

Iz Maribora

* V spomin na dan, ko je general Maister razorožil zeleno gardo, dne 23. novembra 1918, obhajajo tudi letos mariborski pešpolk svojo tradicionalno slavo.

* Novi poveljnik 32. topniškega polka. Včeraj je prevzel posle poveljnika tukajšnjega 32. topniškega polka novi poveljnik podpolkovnik Maksim Erič, ki je do slej služboval v Ljubljani.

* O mariborskih znanstvenih problemih sta predavala na drugem letošnjem zgodovinskem večeru v četrtek zvečer v čitalnici študijske knjižnice arhivar prof. Blaž in ravnatelj študijske knjižnice Janko Glaser. Večer, ki je potekel v znamenju živahne ter izčrpne debate, je otvoril in vodil predsednik Zgodovinskega društva prelat dr. Kovačič.

* Polkovnika Razlaga je med kopa, njem zadela kap. V mestnem kopalšču je med kopanjem zadela kap 61letnega upokojenega polkovnika g. Jakoba Razlaga. Pri padcu je dobil pretres možganov. Lečijo ga v bolnišnici.

* O ureditvi prejemkov mestnih uslužbencev bo med drugim razpravljaj mariborski mestni svet na svoji 8. seji, ki bo v četrtek 21. t. m.

* »Komare« se napoveduje. V kratkem bo prišel izhajati v Mariboru humoristični list pod naslovom »Komare«, ki naj napravi konec krizi mariborskega humorja.

* Stojnice z gobami snežinkami so se pojavile včeraj jutraj na mariborskem trgu. Gob snežink, ki imajo teko v pozni jeseni kakor v zgodnji pomladi posebno dober okus, je bilo izredno veliko.

* Posetniki v Plesniški dolini so ogrozili. Razburilni noč v št. Petru pri Mariboru, o kateri smo poročali, je sledila nič manj razburilna noč v Pernici pri Sv. Marjeti ob Plesnici. Tudi tamkaj se je pojavila skupina predrznih nočnih rokomav. hovi, ki so izropali stanovanje treh posestnikov, naker so bili prepojeni. Francu Kalohu iz Pernice so odnesli obleke, perilo in drugo, posestniku Antonu Marku so izropali klet ter odnesli večjo količino jabolčnika in jabolk, posestnici Olgi Aicher, jevi pa so odnesli razno perilo, obleke, čevlje, posteljnino ter tudi nekaj zlatnine. Skupna škoda znaša okrog 15.000 dinar. jev.

* Smrtna nesreča ali kaj drugega? V mariborski bolnišnici je podlegel včeraj poškodbam posestnik Josip Krolej iz Boča nad Selnico ob Dravi, ki so ga bili pripeljali v bolnišnico nezavestnega in s počeno lobanjo. Nekateri priče so izpovedale, da je dobil Krolej smrtonosno poškodbo, ko je strmoglavil po neki stirmi. ni. Nekateri zdravniki pa so izrazili mnene, da izvirajo poškodbe od udarcev s to. pim predmetom. Vzrok njegove smrti bo do skušali dognati z obdukcijo.

* Živo srebro v lipovem čaju bi kma. lo postalo usodno za 84 letnega prevzičkarja Franca Lorberja iz Poličke vasi pri št. Ilju v Slov. goricah. Ko je videl v čaju

DANES, UVODNI KONCERT in SLAVNOSTNI AKADEMSKI PLES OB PRILIKI 50 LETNICE CMD, NA TABORU OB tričetrt na 21.

Dragutinovičeva se poslavlja

Maribor, 15. novembra.

V soboto 16. t. m. zvečer bo v mariborskem Narodnem gledališču prisrčna slovesnost. V znani Frankovi veselogri »Vihar v kozarcu« se bo popularna seniorska mariborskega gledališkega ansambla ga. Stefa Dragutinovičeva poslovila od desk in bo s tem slovesom združila 40-letnico svojega umetniškega delovanja in snovanja Slavljenska je markantna predstavnica našega gledališkega življenja. Pestra je njena življenjska pot, ki jo je določila za odlično ter mostersko interpretko komičnih in karakternih ulog. Njena umetniška pot jo je vodila od Jelice v »Trenku« in Ružice v »Ciganinu« v dramatično šolo slavne umetnice Ivane Sajevičeve, od tod pa na oder zagrebškega gledališča, kjer je bila najprej ljubimka, kokota in salonska dama. Pozneje se je priključila gledališki skupini svojega moža, ki je delovala in gostovala po malodane v vseh večjih krajih Hrvatske. Potem je Dragutinovičeva delovala 10 let v ljubljanskem gledališču in je odšla nato v Trst in pozneje Osijek, kjer ji je leta 1917 umrl mož. Kmalu nato je bila angažirana pri zagrebškem gledališču, kjer se je odločno uveljavljala tri leta, dokler je ni takratni vodja mariborskega gledališča Hinko Nučič angažiral pri mariborskem Narodnem gledališču, kjer je ostala tri sezone in se nato odpravila v Split. Ni pa mogla živeti brez Maribora, kamor se je zopet vrnila. Sedaj se poslavlja od gledališča, ki ga je že v rani mladosti zaljubila z vso gorečnostjo. Njena ministrica, Volfova («Bobrov kozuh») babica (v Preradovičevi »Se li razumemo») itd. bodo ostali liki trajne umetniške odrske vrednosti. Najljubša pa ji je Jugovičeva v »Smrti majke Jugovičeve».

Stefa Dragutinovičeva je bila priljubljena pri publiki, pa tudi pri svojih stanovskih tovariših in tovariših. S svojo ljubeznivo iskrenostjo in dobrodušnostjo si je osvojila srca vseh. V zgodovini in razvoju našega gledališča bo njeno ime trajno blestelo z zlatimi pismenkami.

majhne kroglice, je stopil k sosedu in ga vprašal, kaj naj bi to bilo. Sosed mu je pojasnil, da gre za živo srebro, ki bi, povzeto s čajem, moglo povzročiti usodne posledice. Za zadevo so izvedli orožniki, ki so uvedli preiskavo. Pri zaslišanju je starček izpovedal, da mu je pred dnevi bilo silno slabo in da je neprestano bruhal. Izrazil je bojazen, da ga hočejo zastrupiti. V zvezi s tem so orožniki ovadili državnemu tožilstvu neko žensko radi suma po izkusa zastrupitve.

a— Spor med bratoma prinesel razjasnitev skrivnostnega požiga. Dne 3. julija 1934 je v tretji pogorelo gospodarsko poslopje posestnika Janeza Drevenšeka v Račah. Krivda se dolgo ni mogla pojasniti, dokler ni prišlo med 25 letnim Janezom Drevenšekom in njegovim polbratom Matcem Vindišom do spora. Ko sta se sprila, je Vindiš prijavil rakim orožnikom, da mu je polbrat Drevenšek nekoč dejal, da bo zažgal svojo hišo, ker ni imel denarja za plačilo neke odškodnine, zaradi česar bi mogla hiša priti na dražbo. Včeraj se je moral Janez Drevenšek zagovarjati pred enakim kazenskim senatom, ki ga je obsodil na 7 let težke ječe. Obsojenec je pri razpravi zanikal vsak krivdo. S tem se je zaključila dvakrat preložena razprava, ki se je bile zavlekla zaradi številnih pri.

a— Bojevita ciganka, Anton Škerget je v Kupetinih dražil mlade ciganke. Med cigankami je bila tudi mlajša ciganka, ki je zgrabila za nož in navallila z nožem na škergeta ter ga je obitno ranila.

a— Sita življenja, 30-letno A. P. so našli v njenem stanovanju v globoki nezavesti. Poleg nje je bil umiravilni s tletim ogliem. Reševalci so jo nemudoma prepehtali v bolnišnico, kjer so ji rešili življenje. Vzrok poizkusa samomora ni znan.

a— Želodec je počil 43-letnemu delavcu Antonu Krebsu, radi prenapornega dviganja. Nezavestnega so ga odpeljali v bolnišnico, kjer so mu želodec zašili.

Iz Celja

a— 40 dnevni pomen za pokojnim trojčjem Mancelom Čudičem, ki je tako tragično preminil, bo jutri ob 10. v pravoslavni cerkvi sv. Save.

a— Del sporeda koncerta CP 1. decembra bo posvečen spominu skladatelja Davorina Jenka ob stoletnici njegovega rojstva. Pri koncertu bo tudi sodelovala priznana pevka ga. Marija Golobčičeva.

a— KDE bodo elektrificirali celjsko okolico. Banske uprava je izdala krajevnim deželnim elektrarnam koncesijo za elektrifikacijo celjske okolice. V poštev pridejo vasi Trnovlje, Leskovec, Ljubecna in Lipovec. Interesenti so že pristali na to rešitev. Za izvedbo elektrifikacije se je potegovala tudi falkska elektrarna.

a— Znanj slikar brez rok Aleksander Klein bo otvoril dan razstavo svojih del v dvorani Celjske mestne hranilnice. Bogata in zanimiva razstava bo odprta vsak dan od 9. do 12. in od 14. do 20.

a— Dve nesreči. Na Dolgi gori pri Ponikvi je kobilica brenila 88-letnega občinskega reveža Martina Fajsa v hrbet in mu prizadejala hude notranje poškodbe. Pri regulaciji Savinje v Tremerju pa je zmečkal 34 letnemu delavcu Tomžu Završku iz Zagreba prst na desni roki. Ponesrečenca se zdravita v celjski bolnišnici.

a— Nova telefonska proga Celja. Z odlokom ministra za pošto, brzojav in telefon se odpravi telefonski promet Celje-Radenthein-Kowin-Dunaj. Taksa znesla 2,70 zlatega franka za Celje-Radenthein in 5,25 zlatega franka za Kowin-Dunaj.

a— Kino Union. Danes ob 16.30 in 20.30 »Tri mesece v raj« in zvočni tednik.

Iz Ptuj

a— Sreški cestni odboj v Ptuj je sprejel od banske uprave večji znesek in začel izplačevati obveznosti, predvsem dolg za gramoz. Izplačevanje se vrši vsak petek med uradnimi urami. S prispevkom bano-

vino se bodo v glavnem krile vse dosedanje obveznosti. Treba pa bo polekati še sredstva za nadaljnja dela.

a— Ker ga ni marala, je hotel ubiti. 28-letni krošnjar Jože iz Cvetlina se je zagledal v 21-letno Klaro, doma istotako iz Cvetlina Klari pa za to ljubezen ni nič bilo. V sredo se je napotila v Ptuj, da si poišče službo in se izogne Jožemu. Ko se je opoldne vlačila iz mesta proti domu, je v Ptuj videla Jožeta in se mu izognila. Popoldne pa jo je dohitel s kolegom v bližini Cvetlinskega brega. Ko ga je opazila, se mu je skrla v gozdu, a kmalu je bil Jože za njo, jo pograbil za roke in dvignil nož, da ga ji zasadi v prsa. Klara se je v zadnjem trenutku še okrenila, tako da jo je zadel z nožem v hrbet ter ji prizadel hujšo rano. Na krik sta prikočila na pomoč dva drvarja, ki sta jo spravila v neko hišo in ji nudila prvo pomoč, nato pa so jo takoj odpeljali v bolnišnico.

★

a— ARTICE. Gasilska četa iz Bukoške je pridobila v Brežicah 3. t. m. v prostorih G. Grobuška prvo tamburaško tekmo, katere so se udeležila tamburaška društva iz Bukoške, Brežic, Artic in Rakovca. Diplomsko kot prvo nagrado si je priborilo mlado društvo »Sloga« iz Artic. Lepo igranje nam je pokazalo, kako vztrajni so naši artički tamburaši. S pravim veseljem do glasbe so se mnogo večerov pripravljali za resen nastop. Društvo čestitam.

a— NAKLO. V našem kraju imamo plemenite ljudi, to je že znano. Med nje je prišlo neko dekle, ki je dalo svoj avtomobil na razpolago gasileckemu društvu, da ga bo uporabljalo v svoji službi za blagor in korist bližnjih. Imamo pa tudi fante, ki sloviijo po svoji lepoti daleč preko mej domače fare. Devet teh zavbrnih se je zadnjič spomnilo, da bi avto, ki sameva v gasileckem domu, prav tako služil v blagor bližnjemu, če bi jih peljal v lepi mesecini na nočni izlet po Gorenjski. Paragrafov, ki govorijo o spoštovanju tuje lastnine, ne pozna ali pa ni hotel poznati menda nihče med njimi in tako so previdno brez hrupa in seveda brez vednosti gospodarjeve potegnili avto na cesto, iz vasi — in glavna ovira je bila premagana. Kajti to, da ni imel nihče med njimi šoferskega izpita in da nihče ni vedel, kako je ravnati prav z vozilom, to menda ni nobena ovira, ne? Zaupali so se šoferju, ki sicer ni šofer, a je nekoč v vojaški suknji sedel za motorjem. Bog si ga vidi, kako daleč bi se še peljali, da ni cesta nekje napravila ovinka in da ni bil prav na tem ovinku kup gramoza, ki je fantom prešerno veselje nenadoma spremenil v majhno jezo in bolečino. Suneč jih je tako pretresel, da je najbolj vneti med njimi pogledal z glavo skozi strop, žal, pa ni mogel nič drugega ugotoviti, kakor da je nočne »zabave« temeljito konec in da je »izposojenik« avtomobil potroben še te. Umetljivejšega popravila, nič manj pa seveda njegova glava in koža ostalih veseljakov. Trba je bilo poslati po zdravnika, da jim je zašil skalece rane. Bog ne daj, da bi jih sedaj še oblasti ne zašile po svoje. Drugega dne so polomljeni avtomobil komaj pripeljali domov in so ponujali lastnici, ki ni še ničesar vedela o nočnem dogodku, zanj 4000 Din... Iz te kupčije ni bilo seveda nič. Upajmo, da se bo stvar uredila kako drugače in mirno. Prav pa se nam ne zdi, da je »Gorenjce« zadevo popolnoma zamolčal. Ali je imel kakšne razloge za to?

a— Vrhnik. Sokolski zvočni kino: »Skandal v Budimpešti. Sijajna veseloigrava z Gaalovo in Szokejem Szakallom. Dopolnilo programa zvočni tednik, kulturni in šaljivi film.

Kako so prišli nepridiprava Gregorina

Višnja gora, 15. novembra

Kakor je »Jutro« že poročalo, se je višnjegorskim orožnikom posrečilo zajeti dober plen v osebi nevarnega prijatelja tuje lastnine Jake Gregorina, ki se je po potrebi imenoval tudi Finžgar Ivan ali pa Vidmar Janko. 27-letni Gregorin je pred leti delal kot kopalce jam za električne droge pri Kranjskih deželnih elektrarnah. To ga je pozneje privedlo na misel, da ne bi bilo napačno, če bi fungral v svojstvu zastopnika teh podjetij. Poizkusil je in žito mu je šlo v klasje. Kot tak je prišel večkrat v Višnjo goro. Ker je bil torej imeniten gospod, ni čudno, da je neko tukajšnje dekle verjelo njegovim sladkim besedam.

Nedavno se je ustavil v dveh gostilnah pod Višnjo goro. Kakor se je pozneje ugotovilo, se ga je kar v obeh prijelo nekaj tuje lastnine. Pa mu je, kakor kaže, zdajci padlo na um, da take malenkosti niso nič in da se je treba lotiti česa podjetnejšega. Nekemu znanцу je dejal, da je kupil v Višnji gori stavbo last nekega v Ljubljani bivajočega Višnjegorca. Znanec je trdil, da si je prišel to stavbo ogledat, a da mu ni všeč. Zato da bi jo rad spet prodal. Ker pa ni kot prodajalec preveč zahteval za zgradbo, je bil kupec kmalu pri rokah. Pred pričami so spisali kupno pogodbo in kupec in priče so jo slovesno podpisale. Tudi prodajalec je zapisal na njo svoje ime: to pot kot Finžgar Franc. Pa ni imel sreče. Kupec je rekel, da bo plačal vso kupnino šele ob prepisu. Jaka Gregorin ni dobnil nič are, ki bi se mu tako zelo prilagela.

Po tej kupčiji se je Jaka Gregorin spet oglašil v gostilni pod Višnjo goro. Pa je prinesla usoda prav tjakaj in v istem času pravega uslužbenca Kranjskih deželnih elektrarn, ki je pogrešal svoje kolo. Meni ni tebi nič ga je povprašal za ime in odkod je doma. Jaki seveda to vrašanje ni bilo po godu. Hotel je oditi iz lokala, toda izpraševalec je bil drugega mnenja in je Jaka za suknjič energično potegnil nazaj, češ: »Tu ostani in povej!« Jaka je segel v žep in predel nož v drug žep, a izpraševalec mu je jetočasno pomolil pod nos revolver. Položaj je postal resen in Jaka je moral počakati orožnike.

Ko so orožniki prišli, so ga uklekali in povedli na orožniško postajo, kjer so mu začeli pretipavati obisti. Jaka je bil sicer zmerom gostobeseden, zdaj pa mu je čisto zmanjkalo besed. Hude muke je pretrpel preden je povedal, da ni Finžgar, nego Jaka Gregorin, a svojih pustolovščin, tatvin in sleparstev ni hotel priznati. Vršiti so se morale razne konfrontacije in ena izmed priči bi bila Gregorina napadla, če ne bi bilo prisotno oko postavbe Po triurnem zaslišanju je odredil Jaka Gregorin v spremstvu dveh orožnikov v zapore višnjegorskega sreskega sodišča.

Gospodarstvo

Vprašanje francoskega franka zopet na dnevnem redu

Kakor smo že poročali, se je zadnje tedne zopet pojavil nemir na avstrolon deviznem trgu glede francoskega franka, kar je imelo za posledico, da se je v terminskih kupcih s frankom zopet povečal depozitni stavek in da je francoska banka zopet pričela beležiti odtok zlata. Sedaj poročajo iz Pariza, da je Francoska banka zvišala diskontno mero od 3 na 4%, kar spravljajo v zvezo ne samo z zopetnim odtokom zlata, temveč tudi s težkocami pri izvajanju finančnih ukrepov in z notranjo politično nesigurnostjo. Povišanje diskonta ima predvsem namen, otežiti spekulacijo z zlatom. Na mednarodnih mestih v Francoski banki zražajo bojazen glede nadaljnjega odtoka zlata, ker se težaj dolarja drži na višini, ki presega zgotrno zlato točko. Na zunaj naj bo povečanje diskonta opozorilo vsem onim, ki znova propagirajo devalvacijo franka, da bo Francoska banka vse storila za ohranitev stabilnosti francoske valute in zlatega standarda.

Včeraj objavljeni tedenski izkaz Francoske banke zaznamuje zmanjšanje zlatih rezerv za 667 milijonov frankov. Pretežni del tega zlata je odtel v Zedinjene države. Do pribodnjega izkaza Narodne banke pa računajo z nadaljnjim odtokom ene milijarde zlata. Kakor je podoba, se bo Francoska banka tudi tokrat postavila v bran predvsem z zviševanjem diskontne mere, kakor je to storila že letos v dveh primerih, ko je mednarodna spekulacija nalezila francosko valuto.

Nasprotno pa vidimo, da je stanje holandskega goldinarja in švicarskega franka nadalje ugodno in da je položaj teh valut popolnoma miren. Nizozemska banka je baš pred dvema dnevmi znižala svoj diskont od 4 na 3,5% in kaže tudi v najnovejšem izkazu malenkosten dotok zlata.

Pred izvajanjem sankcij

Izvajanje sankcij proti Italiji. Kako znano, bodo skoro gotovo v ponedeljek 18. t. m. stopile v veljavo gospodarske sankcije proti Italiji. Naše gospodarske korporacije so glede izvajanja sankcij prejtele naslednje informacije: V primeru izvajanja sankcij se 18. t. m. suspendira klirirška pogodba med našo državo in Italijo in se zaradi tega ne bodo priznavala od tega dne izvršena vplačila v klirung za poravnava uvoženega jugoslovanskega blaga, temveč bodo morali naši izvozniki zahtevati svobodne devize in bodo k temu primorani tudi v zvezi z zavarovanjem valute. Naša narodna banka bo do nadaljnjega sprejemala vplačila naših izvoznikov v klirung, da se na ta način zmanjša naša klirirška terjatev v Italiji. Pričakovati je, da to dana garancija za zavarovanje izplačila klirirskih terjatev naših izvoznikov v Italiji. Dne 18. t. m. bo za določene predmete ustavljen uvoz iz Italije in izvoz v Italijo.

a— Rekordni izvoz lesa iz Šibenika. Iz Šibenika poročajo, da se tam sedaj točično na tri velike italijanske parnike tovari: les s skladišča »Spada«, in sicer podnevi in ponoči, samo da se blago odpravi še pred 18. novembrom, ko bodo stopile v veljavo gospodarske sankcije. S tem: trem parniki bo šlo v prihodnjih dneh v Italijo odosno v Britrejo 12.500 kubičnih metrov lesa. Šele pred par dnevi je odplulo iz Šibenika z lesom 5 ladij, pričakujejo pa se še nadalje ladije za izvoz lesa v Severno Anglijo, v Anglijo in Egipt, Španjo in Južno Ameriko. Vse le ladije bodo vzele a seboj 5000 kubičnih metrov lesa. Konjunktura za izvoz bosanskega lesa pa je seveda le trenutna in bo omogočila razprodajo velikih zalog »Spada«. Italija bo kupljene količine lesa plačala v klirungu in se bo z najnovejšimi dobavami klirirška terjatev »Spada« zvišala na 4 milijone lir, to je na 14 milijonov Din.

a— Mednarodno tržišče konoplje in italijanska izvozna prepoved. Konoplja je ena izmed redkih sirov, ki jo Italija izvaž v znatnejših količinah in kjer lahko v večji meri vpliva na svetovni trg. Zato je Italija že 2. novembra t. l. izdala izvozno prepoved za konopljo, ki pa jo je nekaj dni pozneje zopet sistrala z dolobčo, da se prične ta izvozna prepoved hujajati 18. novembra, torej z dnem, ko pridejo v veljavo gospodarske sankcije nasproti Italiji. Namen Italije je ta, da otežijo oskrto s to sirovino zlasti v državah, ki bi izvažale sankcije proti Italiji. Zato je v zadnjem času zlasti iz sankcijskih držav veliko povpraševanje po konoplji. Ker je Jugoslavija poleg Rusije in Italije tretja največja dobaviteljica konoplje na svetovnem trgu, je naravno, da se je to povpraševanje obrnilo na naše tržišče, kjer so v zadnjih tednih cene ponovno narasle.

Gospodarske vesti

a— Ugodne tobačne letine v Jugoslaviji. Po podatkih monopolne uprave je bil letošnji pridelek tobaka v naši državi še enkrat večji nego lani in smo prideli 11 milijonov kilogramov. Pridelek bi bil še večji če ne bi bilo suše, seveda pa je baš suša pripomogla k temu, da je kakovost letošnjega tobaka prvovrstna. V posameznih pridelovalnih okoliših so prideli naslednje količine: v Južni Srbiji 6,5 milijona kg, v Hercegovini in Dalmaciji 2,3 milijona kg, v Vojvodini 1,6 milijonov kg in v severni Srbiji 0,5 milijona kg. Povpraševanje inozemstva se letos kakor lani obrača predvsem za hercegovski tobak, ki najbolj ustreza okusu evropskih kadilcev. Zati pa monopolna uprava baš v Hercegovini še vedno preveč omejuje proizvodnjo tobaka in tudi plačuje razmeroma nizke cene v primeri s tobakom iz Južne Srbije. Monopolna uprava bi se morala držati strogo trgovskega načela, da je treba produkcijsko uravnati po povpraševanju in jo povečati pri onih vrstah tobaka, za katere je največje povpraševanje.

a— Spora zaradi kompenzacijskega izvoza svinj v Avstrijo. Med našo državo in Avstrijo je v zadnjem času ponovno prišlo do kompenzacijskih kupčij, pri čemer smo mi v Avstrijo izvozili svinjo in smo zato iz Avstrije uvozili industrijske izdelke. Pri tem je Avstrija iz difference med nizkimi ju. slovenskimi cenami za svinjo in višjimi avstrijskimi cenami omogočila avstrijski industriji za izvoz v Jugoslavijo 10% izvozno premijo, tako da smo prav za prav z našimi nizkimi cenami omogočili konkurenčnost avstrijskih industrijskih izdelkov. Sedaj je naša država take kompenzacijske kupčije otežila in so

tudi te kupčije prenehale. Kakor poroča dunajska »Die Borse«, so se zaradi tega že pričela pogajanja, pri katerih se Avstrija postavlja na stališče, da je postopanje naše države enostransko, češ da je v nasprotju s klavzulo o največjih ugodnostih, kajti enakih ovir in dajatev na izvoz svinj, kakor veljajo sedaj za Avstrijo, ni v prometu z Nemčijo.

a— Spremembe pri strojnih tovarnah in livarnah v Ljubljani. V trgovinskem registru so bile te dni izvršene spremembe v pogledu Strojnih tovarn in livarn v Ljubljani. V upravni odbor so bili kooptirani novi člani: dr. Milan Lilek, v Ljubljani, Alojz Lilleg, dr. Jos. Hacin in inž. Jaromir Hanuš, vsi v Ljubljani. Predsednik upravne odbora je sedaj dr. Milan Lilek, podpredsednik pa g. Hanuš Krofta, centralni ravatelj Lj. kred. banke.

a— Avstrijska carina na jugoslovanska jabolka. S trgovinsko pogodbo med našo državo in Avstrijo z dne 9. avgusta l. 1933. je uvedena avstrijska uvozna carina na presna jugoslovanska jabolka do 15. novembra vsakega leta, in sicer dve zlati kroni za 100 kg. Po tem roku pa znaša carina pet zlatih kron za 100 kg. Toda Avstrija je svojo carino na jabolka v višini dveh zlatih kron vezala tudi v trgovinski pogodbi z Italijo, in sicer z veljavo do 30. novembra t. l. Zavod za pospeševanje trgovine s tujino opozarja naše zainteresirane izvoznike, da se na podlagi klavzule o največjih ugodnostih naše države, okristijo z znižano avstrijsko uvozno carino na jabolka iz avstrijsko-italijanske trgovinske pogodbe v višini dveh zlatih kron za 100 kg do 30. novembra t. l. Povečana uvozna carina v znesku petih zlatih kron bo za naša jabolka veljala torej šele od 1. decembra t. l.

a— Klirirška izplačila. Po naročilu Narodne banke je na dan 15. t. m. po nemškem klirungu izplačana poslednja aviza št. 8585 z dne 23. maja, po italijanskem pa št. 75.484 z dne 3. avgusta.

Borze

15. novembra

Na ljubljanski borzi so oficialni tečajji deviz ostali danes v glavnem nespremenjeni. V privatnem klirungu notirajo avstrijski šilingi nadalje 8,60—8,70. V zagrebškem privatnem klirungu je bil promet v avstrijskih šilingih po 8,60, v angleških funtih po 246 in v španskih pezeta po 6,04, dočim so se grški boni nudili po 29. Italijanske kompenzacijske lire so bile v Zagrebu zaključene po 292,42, v Beogradu pa je bilo povpraševanje po 295.

Na zagrebškem efektinem tržišču je bila tendenca v volni škodi prijazna in je bil promet za kaso najprej po 350, pozneje po 362, ob sklepu borznega sestanka pa se je nudil denar po 358 (v Beogradu promet po 357—358). Zaključki so bili še v 7% Blairovem posojilu po 71.

Devize

Ljubljana. Amsterdam 2974,58—2980,53. Berlin 1756,08—1769,95. Bruselj 739,54—744,60. Curli 1424,22—1431,39. London 215,01—217,07. New York 4345,72—4382,04. Pariz 288,50—289,94. Praga 180,94—182,04. Trst 354,32—357,40.

Curli. Beograd 7, Pariz 20,25875, London 15,1350, New York 307,625, Bruselj 51,97, Milan 24,9250, Madrid 41,9750. Berlin 123,70.

Jubilejni koledar Ciril-Metodove družbe

Petdesetletnica naše obrambne družbe pomeni petdeset let smotrnega dela našo ogroženo mejo, za naše manjšine v nekdanj potuženih mestih; petdeset let idealizma in goreče naciona/ne vere. V tej dobi je imela Družba posebno slavne periode, ko je stala v ospredju vsega našega javnega življenja. O vsem tem pripoveduje letošnji jubilejni koledar, ki je izšel za razliko od prejšnjih letnikov v povečanemu formatu in slavnostni opremi. Pozornost vzbuja učinkovito opremljeni ovitek (ing. arch. D. Serajnik), ki predstavlja Sv. Duh na Ostrem vrhu, tik na meji ležečo vas, kjer CMD pravkar gradi novo šolo.

Koledar naše zaslužne narodno-obrambne družbe je prejšnja leta urejeval s posebno skrbjo in ljubeznivo rajni župnik in zgodovinar Ivan Vrhovnik. Jubilejni letnik je uredil v duhu Vrhovnikovega izročila dolgoletni Ciril-Metodov Ant. Beg. Najpomembnejši sestavek je članek »Polstoletje Družbe sv. Cirila in Metoda«, ki vsebuje zgoščeno, vendar pa pregledno poročilo o družbinem delovanju v teku petdesetih let, zlasti še po l. 1909. Čitatelju iz starejše in srednje generacije se vzbujajo spomini na pojave in dogodke, ki so imeli nekoč znaten pomen v našem narodnem življenju in so mlademu rodu docela neznan. Slika zaslužnih mecenov in vnetih delavcev za CMD obuja spomine na dobo, ko smo imeli v imovnih slohah narodne idealiste. V članku so posebej navedeni razlogi, ki tudi v sedanjih, znatno spremenjenih razmerah ne le opravičujejo, marveč celo zahtevajo obstoj in smotrno delovanje narodno-obrambne organizacije. Nadaljnji donek objavljiva (s slikami) častne člane CMD in za njimi posebno zaslužne funkcionarje v vodstvu Družbe (med njimi so) dr. G. Zerjav, inž. Mačkovšek, dr. Ivan Tavcar, dr. Janko Šleibinger.

Jubilejno vsebino koledarja izpopolnjuje vrsta slavnostnih člankov. Besedo ob petdesetletnici je prispeval tedanji ban dr. Dinko Puc ljubljanski župan dr. Vladimir Ravnhar odgovarja na vprašanje: »Jeli nam CMD potrebna?« Senator Ivan Hribar obuja spomine na prvi izlet Slovencev v Prago pred petdesetimi leti (»Velegradska kuga«). Prof. dr. Rudolf Mole je prispeval članek o blagopokojnem duševnem očetu CMD Ivanu Vrhovniku. (Njegove znanosti in dejavnosti bo posebno zanimiva za objavljena zednja njegova slika). Pisatelj Ksaver Meško je zaslonan s člankom »Malo spominov s Koroškega«. Nar. po-

Dunaj 56,40. Stockholm 78,05. Oslo 76,45. København 67,55. Praga 12,7123. Varšava 57,8750. Atene 2,50. Bukarešta 2,50.

Efekti

Zagreb. Državne vrednote: Vojna škoda 358—358,75. za dec. 359 bl. 7% investicijsko 76—76,50. 7% Blair 71—72. 8% Blair 80 bl. 6% beghuške 61,25—62. delnice: PAB 229—232. Trilovelska 100—110. Seferana Osijek 128 tl.

Beograd. Vojna škoda 357—357,50 (357—358). za dec. 357—357,50 (357). 7% invest. 79—79,50 (79,50). 4% agrarne 47 bl. 6% beghuške 64,50—65 (64,75—65). 7% Blair 71,75 den. Narodna banka 5880 den. (5900). PAB 230,50—232 (230—231,50).

Blagovna tržišča

ZITO

+ Chicago, 15. nov. Začetni tečaj: pšenica: za dec. 94,75. za maj 96. za julij 100,50; koroza: za dec. 60. za maj 59—59,625. za julij 60,75.

+ Winnipeg, 15. nov. Začetni tečaj: pšenica: za dec. 84,875. za maj 88,875.

+ Ljubljanska borza (15. t. m.) Tendence stalna. Nudijo se (vse franko nakl. postaja): pšenica: baška 79—80 kg 158—160; koroza: baška 101—103. banatska 99—101. baška nova 86—87; moka: baška in banatska »Ogc« 269—270. »2« 240—245. »5« 220—235; otrobi: baški 110—115; krompir: štajerski 60—65.

Novosadska blagovna borza 15. t. m.) Tendence neizpremenjena. Pšenica: baška 152—155. ladja Tisa ali Begej 160—162. sremeska ali slavonska 153—155. banatska 152—155; Oves: baški, sremeski, slavonski 130—132,50; Ječmen: laški in sremeski 64 kg 132,50—137,50; Koroza: baška in sremeska 94—96. banatska 93—95; Moka: baška in banatska »Ogc« in »Ogc« 232,50—252,50. »2« 212,50—232,50. »5« 192,50—212,50. »6« 172,50—192,50. »7« 157,50—162,50. »8« 105—110. Fitol: baški in sremeski 250—260. Otrobi: baški, sremeski in banatski. v jatah vrehah 83—86; baški v jatah vrehah, ladja 84—86.

+ Budimpeštanska terminska borza, 15. nov. Tendence prijazna. Pšenica: za marc 18,28—18,30. za maj 18,43—18,45; koroza: za maj 15,61—15,65.

BOMBAZ

+ Liverpool, 14. nov. Tendence stalna. Zaključni tečaj: za dec. 6,50 (prejšnji dan 6,38). za maj 6,40 (6,30).

+ New York, 14. nov. Tendence prijazna. Zaključni tečaj: za dec. 11,82 (11,60). za maj 11,62 (11,40).

slanec Ivan Prekoršek izraža svoje misli o potrebi obrambnega dela v članku »Beseda o jubileju«. Nadaljuje jubilejne sestavke so prispevali posl. Karel Donberšek, Fr. Skulj, dr. Matej Potočnik, dr. Anton Dolar, dr. Robert Kramberger («Nekaj opazk k poslednjemu ljudskemu štetju na Koroškem»). Izmed ostalega gradiva so posebno pomembni članki, ki izražajo pozitivno stališče naše mladine do problemov narodne obrambe (dr. Lojze Berce, prof. Ant. G. rup). Ante Iveša poroča o Družbi sv. Cirila in Metoda za Istro. »Naš grobovi« zaključujejo prvi del koledarja.

Drugi del prinaša izčrpano poročilo o delovanju CMD v prejšnjem letu in posebej še o poteku jubilejne skupščine. Posebno učinkovit je faksimile slovenske šolske naloge, ki jo je spisal najboljši učenec v koroški ljudski šoli: jasne

Boj za abesinsko železnico

Proga Džibuti-Addis Abeba, delo švicarskega inženjerja Ilga — Poldruga razdalja od Ljubljane do Beograda

Ze koj v začetku italijansko-abesinske vojne se je pokazal velikanski pomen železniške zveze iz Džibutija v Addis Abebo, edine zveze etiopskega cesarstva z obalo in edino zvezo, preko katere lahko Abesinija prikaže zadostnih pošilk vojnega materiala. Italija seveda to prav dobro ve, posebno sedaj, ko je bila odpravljena s sklepom Društva narodov zapora za te pošiljke v Abesinijo. Zato pa italijanska vojska že skuša prodreti do te železnice in njena letala grozijo neprestano, da bodo s svojimi bombami to zvezo razdelali in ustavila ves promet na njej. To bi bilo za Abesinijo malo manj kakor izguba vojne.

Kakor skoraj vse, kar govori v Etiopiji o zapadni kulturi in civilizaciji, je tudi proga iz Džibutija v Addis Abebo zasnovana velikemu vladarju Meneliku II. L. 1891. je oddal mlademu, podjetnemu inženjerju Ilgu koncesijo za zgraditev železniške zveze, ki naj bi Džibuti enojila s tedanjo abesinsko prestolnico Entotolejem v bližini Addis Abebe, od tam pa naj bi vodila skozi vse Etiopijo do etiopskega Sudana. To je bil tako velik načrt, da ga do danes niso mogli uresničiti, razen v njegovem prvem delu. Bilo je premalo kapitala zanj. Sicer se je osnovala »Cesarska etiopska železniška družba«, z udeležbo francoskega denarja in l. 1897. so začeli z gradnjo v Džibutiju, toda kmalu se je izkazalo, da so težkoče za to delo in s tem njegove stroške preveč podedenjavali. Morilno podnebje, terenske težave, sovražna nastanjanja domačih prebivalstva in druge stvari so povzročile, da so progo po zgradili do Direddve, torej do tistega kraja, ki ga Italijani sedaj pred vsem ohranjajo, nato pa se je delo ustavilo. Šele potem, ko je nemški Menelik postal koncesijar, je tako francoski »Franko-etioipski železniški družbi«, se je dela močno nadaljevali, takrat pa so tudi že sklenili, da ne pojdejo

a progo dalje nego do abesinske prestolnice. Med tem so se bile namreč velesile s prošlim paktom iz l. 1906. sporazumele z Abesinijo, da imajo samo Angleži, ki so hoteli zaustaviti francosko gospodarsko prodiranje v vso Abesinijo, pravico graditi progo zapadno od Addis Abebe, ki je postala med tem glavno mesto. Progo pa so dovršili do tega mesta šele med svetovno vojno, v l. 1917., neposredno po zmagah v Abesiniji, ko je sedanji cesar Haile Selassie zasedel prestol.

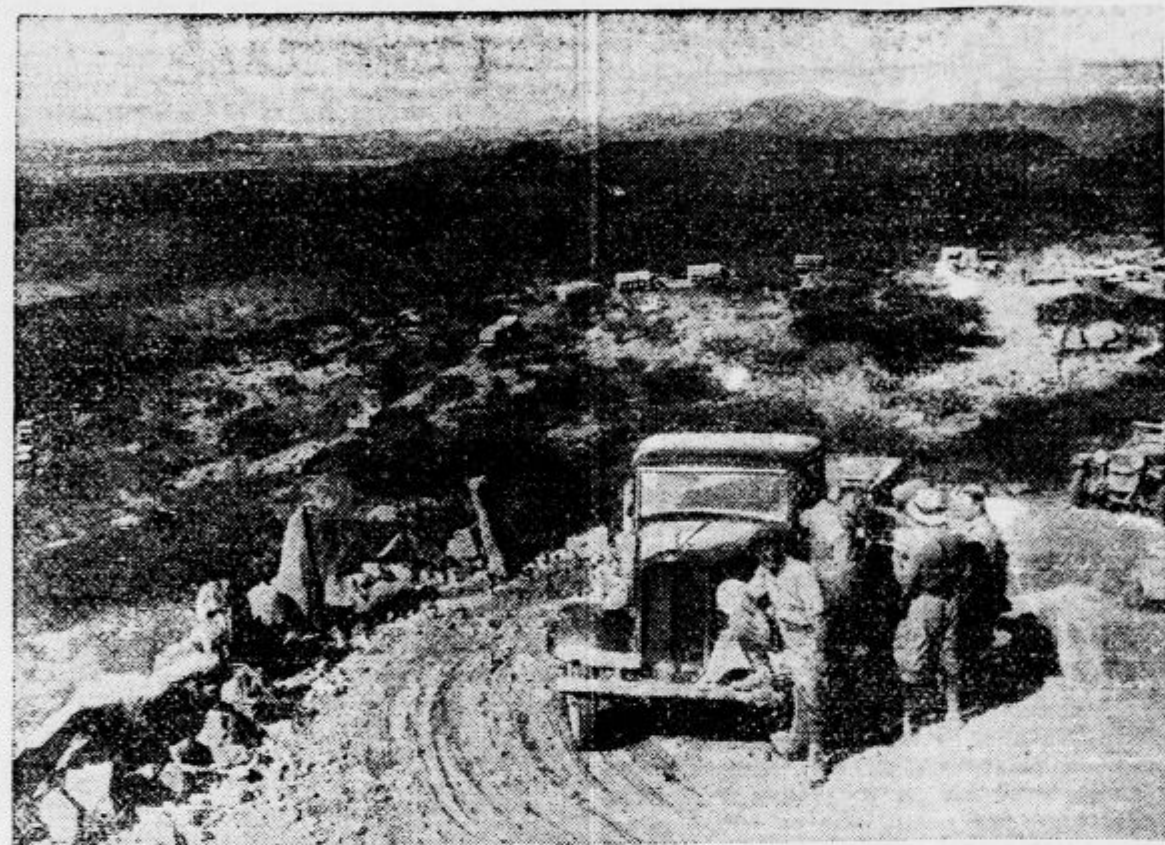
Proga je dolga skoraj 800 km, torej nekako poldrugo razdaljo od Ljubljane do Beograda. Premagati mora vzpon 2000 m ter ima nešteto drznih ramp, mostov in predorov. Mestoma je divje lepa.

Kot edina abesinska železnica je nosilnica skoraj vsega tamošnjega blagovnega prometa. Kako razmeroma majhno ulogo

ima napram temu blagovnemu prometu osebni promet, je najbolje razvidno iz tega, da obsega vozovni park železniške družbe samo 45 osebnih vozov napram več nego 400 tovornim vozovom. Na progi tedaj, ki meri poldrugokratno razdaljo od Ljubljane do Beograda, je osebna frekvenca tako majhna, da zadostuje za njen promet 45 osebnih vozov!

Osebnje železnice, kakšnih 200 mož, je skoraj vse evropsko, večinoma seveda francosko. Evropejci so večinoma tudi tisti, ki s to železnico potujejo. Šele sedanji položaj je abesinsko maso menda poudaril, kako važna in napram dosežanim njihovim prometnim sredstvom prijetna stvar je takšna železniška zveza. To pa tudi že v položaju, ko je eno izmed največjih del evropske tehnike v največji nevarnosti, da ga človeškega rodu spet uničijo.

Brez takšnega dovoza bi vsi uspehi splahneli v nič

Italijanski kamijoni dovažajo svojim četam neprestano živila in druge potrebščine. Cesta, na kateri jih kaže ta slika, leži tik za abesinsko fronto

Ogromna Röntgenova cev

za preiskovanje materiala — Posebnost vitkoviške železarne

Železarne v Vitkovicah se lahko ponašajo, da so v posesti prve ogromne Röntgenove cevi za preiskavo materiala, ki jo je izdelala neka holandska specialna tvrdka, pri kateri pa je tudi češkoslovaški kapital znatno udeležen.

Zgradili so jo v dolgih laboratorijskih poskusih. V glavnem sestoji iz mogočene Röntgenove cevi, ki je shranjena v močnem kovinskem oboju. Cev hladi voda, ki jo posebna črpalka sproti dovaja in odvaja. Zarnico napaja tok, katerega napetost se da spreminjati v skladu z debelino kovinskih delov kakšne naprave, ki jo hočejo preiskati. Maksimalno prenese napetost 200.000 voltov, ta ogromna napetost pa se da dobiti s pomočjo priključnega transformatorja iz normalnega toka 120, 220, 280 ali 500 voltov. Učinek napetosti se kaže pri 10 cm debelih jeklenih palicah, ali ploščah ali pri 100 cm debelih aluminijastih kladah. Pod kovinski del, ki ga hočejo preiskati, položijo fotografsko ploščo, a če je v njem kakšna drugače nevidna konstrukcijska napaka, se kaže na Röntgenskem posnetku s svetlejšimi mesti.

Vsa aparatura je montirana na vozu z gumijastimi kolesi, tako da se da spraviti

kamorkoli. Ni potrebno še posebej omenjati, kakšne važnosti je takšna aparatura za preiskavo strojev in posameznih delov letal, lokomotiv, avtomobilov, parnih kotlov i. t. d.

Ali moraš prepustiti damam svoj prostor?

Londonški »Daily Express« je zastavil svojim čitateljem vprašanje: Ali je možno - če upoštevamo današnje življenjske oblike - primoran, da prepusti ženski v tramvaju, avtobusu ali v vlaku svoj sedež?

Cerprav je videti to neverjetno, je vendarle večina čitateljev to vprašanje zanikala. V svojih odgovorih navajajo, da dela moderna ženska prav tako kakor mož, ima iste pravice in ne more zahtevati posebnih prednosti. Ali pa ne dela - nu, in potem je se celo krivično, da bi utrujeni mož prepustil svoj sedež bitju, ki se bavi v glavnem s tem, da obiskuje šivilje in trgovine.

Novi izumi

Telefonska boja za podmornice — Laringofon

Neka švedska telefonska družba je spravila v promet dve zanimivi novosti.

Prva je telefonska boja za podmornice. V nji je nameščen, kakor pove že ime samo, telefonski aparat, ki je spet v zvezi s telefoni v raznih delih podmornice. Če se podmornici primeri nesreča in se potopi, se boja loči od njenega trupa in splava na površje, pri čemer pa ostane nje telefonski aparat z žico še vedno v zvezi s telefonskimi napravami v podmornici. Na površju opozarja boja z utripajočo lučjo nase, mornarji, ki pridejo do nje, nimajo drugega dela, nego da se po telefonu spravijo v zvezo s posadko potopljene ladje. Švedska mornarica se je že opremila z novo tojo.

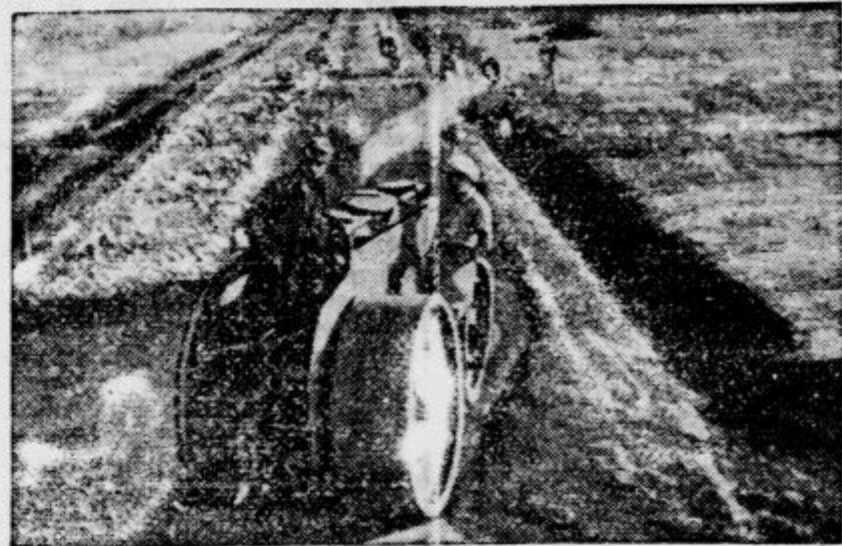
Druga novost je laringofon, telefonski

„Pravi kralj Etiopije“

V bližini Kapskega mesta je živel dolgo let star delavec kamenar, po rodu Abesinec. Vsakemu, ki ga je hotel poslušati, je — za čašo piva rad pripovedal, da je prvi sin abesinskega cesarja Menelika II. in zato upravičen dedič etiopskega prestola. Potem je pokazal še pisma, v katerih je stalo, da je pred dolgimi leti v skrivnostnih okoliščinah dejansko izginil neki Menelikov sin, kar soglašajo spet z neko legendo, ki je razširjena po Etiopiji.

Pred dnevi je prispel po vsem videzu odličan Abesinec v Kapsko mesto in je hotel starca videti. Ko so ga povedli k njemu, ga je preobelel v krasno oblačila, nato je z njim izginil. Prej še je javno izjavil, da je v njem spoznal pravega kralja Etiopije. Odpeljala sta se z neko italijan. Sko ladjo in tako menijo angleški listi, da tliči za vsem italijanska rok

Cesto valjajo

Delavski odtisek prodirajoče italijanske vojske s cestnim valjarjem med Adue in Makalo

Rhona prestopila bregove

Katastrofalne poplave v Franciji — Ljudje plezajo na strehe hiš in na drevesa

Iz Pariza javljajo o katastrofalnem obsegu poplav v dolini reke Rhone. V eredo zvečer je voda narasla za 2,40 m. Na nekaterih mestih je prestopila bregove v višini 15 km, tako da so se stvorila cela jezera. Letalci poročajo, da so videli nekatere pokrajine kakor mala morja.

Najbolj trpi zaradi teh poplav mesto Avignon, ki je pod vodo. Okoliške vasice popolnoma odrezane od sveta, mnoge kmetije so v nevarnosti, da se zrušijo. Ljudje plezajo v obupu za svoje življenje na strehe in drevesa. Gasilci so noč in dan na delu, da pomorejo ogroženim krajem. V ne-

ki vojaški baraki je bilo 11 oseb, za katere so se že badi, da so utonile. K sreči pa so se ljudje rešili navzlic deroci vodi. Zbežali so na neki otocič.

Brzjavni in telefonski promet je zaradi poplav v mnogih krajih prekinjen, ceste so pod vodo in neuporabne za promet. Stevilni avtomobilisti, ki jih je poplava zalotila na voznih, so obklicali ter so morali pustiti vozila tam, kjer so se ustavili. Gmota škola poplav je gotovo velikanska, najhuje pa je to, da ni nobenega upanja na izboljšanje vremena in omiljenje nesreče.

Nedelja — dan sadja v Italiji

Počitek prebavnih organov in čiščenje krvi

V okviru obrambne akcije proti sankcijam so tržaški zdravniki svetovali italijanski vladi, naj uvede dan v tednu, ko bi prebivalci smeli uživati samo sadje.

Sadje, pravijo zdravniki v svojem predlogu, pa nikakor ni sposobno, da bi nadomestilo telesu vsako drugo hrano, zato bi morali kot »dan sadja« izbrati nedeljo, ko organizem počiva in ne potrebuje veliko energij kakor ob delavnikih. Seveda bi po-

sameznik imel izbrati med svežim ali kuhanim sadjem, solatami i. t. d. Posebno pa radižnike predlagatelj zaradi velike količine vitaminov toplo priporoča, sicer pa dajejo posušenemu sadju prednost pred drugimi konzerviranim. Na ta način, pravijo, da bo en dan v tednu rabil za počitek prebavnih organov, očistil bo kri in organe in telo utrdil.

Nov rekord Jeanne Battenove

Peč in dvajset letna novozelandska letalka Jeanne Battenova je postavila nov rekord za polet brez prestopa čez Južni Atlantik. Preletela je progo od Thiesia pri Dakarju v Afriki do Porta Natala v Braziliji v enajstih urah in 15 minutah. Do-

Miss Joana Batten

sedanji rekord na tej progi je držal španski letalec Combo s 16 urami in 15 minut. Battenova je torej izboljšala rekord za celo uro časa. Proga, ki jo je preletela, meri 3000 km. Battenova je sploh prva ženska, ki je preletela Južni Atlantik.

Skrivnostna opica

Znani italijanski potovalec Gatti pripoveduje zanimive stvari o skrivnostni živali, ki se skriva baje v nedostopnih pragozdih ob Ituriju v Belgijemskem Kongu, kamor je pred nedavnim vodil ekspedicio. Gre za pred nedavnim neznano vrsto ogromne opice, ki sliči baje gorili. Videl je na desletje še noben belokožec, a tudi domačini ne govorijo radi o njej.

Po dolgem prigovarjanju so potovalci povedali naravnost fantastične zgodbe o tej živali, ki jo imenujejo sami »veliko ptič ubeg«, ker zna baje letati. Drugače pa je podobna gorili, le da ima ognjeno rdečo dlako. Ko pa je Gatti domačine prosil, naj bi ga povedli do gnezda te ptice, so odklonili in so začeli trditi, da ubegi sploh ne eksistira. Nekega dne pa je neki čarovnik pokazal Gattiju kos kožuha, ki ga je rešil iz ognja. Kožuh je sličil goriljivemu kožuhu, le da je bila barva živo rdeča. Takšnega kožuha nima nobena izmed nam znanih živali.

Letališče pri Makali

Vojaški rasa Sejuma so pred umikom abesinske vojske iz Makale prav temeljito razbili letališče v bližini mesta. Izkopali so goste globoke jame, da bi s tem onemogočili Italijanom izravnavati teren in ga napraviti sposobnega za startanje aeroplanov. Kljub temu je italijansko armadno vodstvo poslalo v Makalo več sto delavcev z nalogo, naj čim prej izravnavajo ozemlje, ki ga bo italijanska vojska začela uporabljati kot letalsko oporišče za nadaljnje vojaške podvige proti Abesincem. Ze sedaj so letališče za silo toliko popravili, da lahko vzletajo z njega opazovalna letala.

A NEKDOTA

Bavarski kralj Ludvik II. in igratelj Kaimz sta ed bila prijatelja. Kaimz je pogosto prihajal k kralju za kakšen dan ali teden v obiske.

Nekega dne se je pojavil Kaimz na policiji v Monakovu in vprašal enizbujnega uradnika:

»Ali je morda kdo tukaj izročil pol milijona? Opozarjam vas na to, da je ta denar moj.«

Uradnik gleda in ne razume:

»Kaj pomeni to, gospod?«

»Stvar je ta-le:« je odgovoril Kaimz, »ljudje že nekaj časa govorijo, da mi je kralj podaril več sto tisočakov. Zgamen isčem tega denarja že dneve po vseh zabojih in kovčegih. Nu, morja vem ga izgubil iz malega žepa — in poštini najditelj da je morda oddal tuc.«

VSAK DAN ENA

»Če veste vi to bolje od mene, čemu me potem sprašujete takšne stvari?« (Judge.)

Volcovi in neresci v Romuniji

V nekih delih Romunije je nastopil obšuten mraz, ki je imel za posledico, da so se pojavili celi tropi volkov. V več vseh so se volkovi spravili tudi že med veliko živino. V neko vas blizu mesta Barlada je pa vdrila tolpa nerescov in napadla hleve. Kmetje so se oborožili s kosami in vili ter so po daljšem boju pregnali zverine, med katerimi so bili tudi nenavadno veliki primerki. V boju sta bila težko ranjena neki 14-letni deček in neki pastir.

Abesinsko orožje

Kakor poroča Webb Miller, dopisnik United Press pri severni italijanski armadi iz Asmare, so te dni pripeljali v glavni stan generala de Bona orožje, ki so ga napadali upleniti Abesince. To orožje je redka zbirka starinskih pušk in pištol, da so negusovi vojskaki v pretežni množini oboroženi s puškami nesodobnega tipa. Tudi smodnika Abesinci menda nimajo dovolj, kajti našli so v patronah namestu njega glavice vžigalce. Največ so Italijani odvzeli Abesincem krivih sabelj in sulic. Med vojnimi plenom je bil tudi top, ki so ga uporabljali še v ameriški secesijski vojni.

Ženska ustrelila kitajskega maršala

Kitajski maršal Sun, bivši guverner province Yangtse, je padel te dni pri nekem budističnem zborovanju od krogle, ki jo je izstrelila proti njemu hči generala Sihzjena. Ta general je padel pred desetimi leti v boju z očetki maršala Suna in njegova hči je tedaj prisegla maščevanje, ki ga je sedaj izvršila. Deset let je mirno prežala na trenutek osvete. Po atentatu se ni napadalka niti najmanj upirala aretaciji.

Nova univerza v Rimu

Italijanski ministrski predsednik je pred kratkim otvoril novo vseučiliško četrto v Rimu. Naša slika nam kaže del pročelja palače za rektorat. Kiparska dela je oskrbel kipar Martini

Kupuj domače blago!

Volobrat

Zločin in kazen

Vem, da bo zaradi tega naslova takoj planila po meni, ne le slovenska, marveč vsa evropska kritika, češ: nesramen plagijat, to je vendar glasoviti domislek slavnega pisatelja Tarasa Buljbo! Kako si le upa?! In tako dalje.

Vem, dragi moji, vem, da ta naslov ne bo zagledal šele po meni belega dne. Vem tudi, da je ta naslov v zvezi z nekim obiskom avtorjem—Tarasom Buljbo po imenu, ki je napisal med drugim tudi neke »Gole duše« in »Malomeščane«, če se ne motim. Toda to mene nič ne ovira. Ne, prav nič!

Mislil bom namreč kdo, da sem v začetku gledal naslova, da mi manjka iznajdljivosti, toda se dotični vrlo kati. O, imam jih na zalogi cele serije, kako tudi ne, saj si jih sproti beležim iz bogate življenjske zakladnice. Tako na primer se blesti v mojem notesu prestalna »Kača klopotača« v deviški postelji, potem krvoločni »Trebuh mu je razparal«, nadalje »Z nožem v hrbet«, »Ne preklinjaj!« in še nešteto in nešteto podobnih.

Zadrega torej ni vzrok, kakor vidite. Zato naj tudi tebe, cenjeni čitatelj, ozi-

roma čitateljica, da je ne urežem preveč po domače. Ta malenkost ne moti, marveč se mirno predaj očarujoči sili ustvarjajočega duha in uživaj. Torej prosim!

Janeza, tistega triletnega Jugoslavana, ki je pravzaprav še Janezek in ki se točno nezvesto in egoistično ženi pri nevesti Ingi, tisti, ki ima triletni — seveda še ne poznate. Ampak odkrito povedano, prav nič bi se ne čutil, če bi ga, kajti je že marsikatero bridko napekel. Sicer pa, roko na srce, dragi moji: kateri izmed nas, ki se trudimo in pehamo po tej solzni dolini, kateri izmed nas, vprašam, še ni nobene?

Je pa na vse zadnje ta reč taka, da je Janezek — naš up in naša nada — za vsako takozvano pregreho ali zločin, če hočete, prejel v pravem času zasluženo kazn.

Res je: močen sem nasprotnik vsake telesne kazni, ker se še živo spominjam kakšne masčevalne naklepe so kovalle naše otroške duše, ko smo si v kakem skritem kotu ogledovali modre klobase — prav neestetično nazivane — po zadnji plati naših teles. Kakor sem rekel: močen sem nasprotnik in tako dalje, vendar, če doseže dobrohotna vzgoja docela negativne rezultate, se mi vse-

kakor zdi, da je treba na vsak način seči po skrajnih sredstvih.

Predstavljajte si, prosim tale kriček primer, potem pa preudarite.

Imeli smo kaktus. Imeli smo ga. Odlične je bil pasme in pokolenja. Znamo, nitne potomec takozvanih filocerejev je bil tistih kosmatih. Bil je ponos mojega umnega vrtnarstva, dika vse družine. Tako rekoč: Kajti, če so nas na priliko osrečili s svojim obiskom ljubiteljski psov smo ga — plemenitnega potomca filocerejev — posadili na divan med pisane blazine in vsak nenevoščljiv obiskovalec je prvi trenutek radostno vzkliknil v misli, da smo si dovolili razkošen luksuz in si nabavili dragocenega kučka Pekinezerja... Če pa smo imeli obisk bolj — kako bi rekel — literarnega, umetniškega kova, tedaj sem kosmatina ogrnil s svojo penzionirano pelerino, ga postavil v fotelj pred knjižnico in vsak novodošlec se mu je promptno predstavljal: »Dovolite. Iks, Ipsilon, največji slikar te dežele...« in podobno.

Na tak način smo imeli lahko si mislite nešteto bogovskih prizorov.

Nu, in ta dika naše plantaže, ta vele-kaktus, ki bi z njim lahko služil ob razkazovanju po raznih velesejnih težke denarce, ta moj zadnji up in nada

v teh brezposelnih časih in mojih omejenih moči, ta »Prachtexemplar« — da se tako izrazim — je postal žrtve našega oboževanega Janezka, tistega miljenčka, za katerega bi, če bi bilo treba, tudi srčno krili prelili. Podlegel je njegovim barbarskim instinktom. Šel je ta okrutnež, iztihnol in od nekega bridke škarje in ga ostrigel do zadnje dlake. Tako odlično ga je očedil, da ni bilo ne duha ne sluha o kaki kosmatini. Naši poklicni lasostrižki klavni šušmarji proti tej mojstrski izvedbi. In kaj sedaj s pedagogijo, vas vprašam? Kdo bi ne prišel v konflikt s svojimi vzgojnimi načeli? Nastala je kruta borba med srcem in razumom. Zdal je zmagoval ta, zdaj oni... Nič, sem sklenil nazadnje, ne boš ukazovalo ne ti srce, ne ti razum. Jaz bom odločil. In sem odločil: Oko za oko, sem dejal, zob za zob!

Posadili smo ga, cigana, na stol, prav taiste vzeli škarje s katerimi je on upotošil in ga ostrigel na lonce, ali na balin, kakor se ponekod tej pričeški reče.

Da, tako je; kar na balin smo ga. Milo je jokati, milo je prositi, tako milo, da se nam je v srce smilil. Res. In tudi nam je bilo njegovih zlatih kodrov močno žal. Ali kaj hočete: »Pravici

mora biti zadoščeno!« smo rekli in m usmiljeno vrtili bridke škarje.

Pretrsljiv je bil prizor, ko je po izvršeni obsodbi stal tih in nem pred mamičnim zrcalom in motril otožnih, zamišljenih oči svojo golo glavo... Potem pa, ko so se duhovi nekoliko pomirili in nam je skušal pojasniti skrivnost svojega početja, nas je docela razorožil in počiti nam je hotelo srce...

Očitajoče in nekoliko užaljeno nam je razložil, da je bil to zgolj poskus, ozirom »eksperiment«, — da, tako se je blagovolil mladi mož izraziti — da ga na žalost še ne razumemo, ampak, da bomo že še videli, kaj bo iz vsega tega.

Globje prodrati v njegovo tajnostno snovanje nam ni bilo dano. Kajti se v nadaljne debate obsojenec absolutno ni hotel spuščati.

Tudi jaz, ne bom tajil, si dovolim kak eksperiment, zakaj se, kolikor mi čas dopušča, intenzivno bavim z rožnoljivo, toda takega zlikovstva...

Tako in enako sem skušal potolažiti pekočo vest, ki je začela trkati in kljuvati... Toda zaman, nič ni pomagalo...

Neka grenka nezaupnost je legla na naše medsebojne odnose...

CENE MALIM OGLASOM

Po 50 par za besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 3.— za sifro ali dajanje naslovov plačajo oni, ki iščejo služb. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 12.—. Dopolni in želite se zaračunajo po Din 2.— za vsako besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 5.— za sifro ali dajanje naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 20.—. Vsi ostali oglasi se zaračunajo po Din 1.— za besedo, Din 3.— davka za vsak oglas in enkratno pristojbino Din 5.— za sifro ali dajanje naslovov. Najmanjši znesek za enkratno objavo oglasa Din 17.—.

Mali oglasi

Ponudbam na sifre ne prilagajate znamk! Le, če zahtevate od Oglasnega oddelka »Jutra« odgovor, priložite **Din 3.— v znamkah**

Vse pristojbine za male oglase je plačati pri predaji naročila, oziroma jih je vpsolati v pismu obenem z naročilom, ali pa po poštni položnici na čekovni račun, Ljubljana št. 11.842, sicer se zaračuna k zgornj navedenim pristojbinam še manipulacijska pristojbina Din 5.—.

Vsa naročila in vprašanja, tičjoča se malih oglasov, je naslavljati na: Oglasni oddelček »Jutra«, Ljubljana.

Kampa-kam?

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za sifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Gostilna

pod Trančo
Stari trg 1. Dne domače hravitice in pečena, jutri v nedeljo »Martinova gosa«. Se priporoča Meserko. 25/98-98

Keglaški pozor!

V nedeljo, dne 17. t. m., se vsi na kiglaški gostilni Perle, Prešernova ul., učijo tekmovalno na dobitke. Keglaški vladavati. 25/98-98

Službo dobi

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za sifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Brivskega

pomočnika
dolžnega, z znanjem kuharstva, iskan na takoj. Kariš Josp, briv, Kofčevje. 25/98-98

Tkalni mojster

z večletno prakso na gladke, težke stroje, dobi stalno in dobro namestitev. Ponudbe z opisom službovanja na ogli. odd. Jutra pod sifro »Jugoslavija«. 25/40-41

Šiviljsko pomočnico

samostojno, prevzeta, moč, sprejme takoj boljši plač. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 25/90-91

Lesni nakupovalec

manipulant, vzdrževan v trdnosti, jovan v gorah Savinjski dolini, na direktni nakup večje količine jesenovega lesa, dobi mesto. Le garancije smojni naj se javijo na ogli. odd. Jutra pod sifro »Vesela povzira«. 25/99-91

Službe išče

Vsak. beseda 50 par, davek 3 Din, za sifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Frizerski pomočnik

več trajne, vodne in želatinske ondulacije, isče službo v Sloveniji. Nastop takoj. Friderich Hajdin, Zagreb, Frankopanska c. 18. II. nadst. 25/98-98

Zasluzek

Vsako prepisovanje na stroj prevzeman na dom. Naslov poslati v ogli. odd. Jutra. 25/90-91

Dajenci (ke)

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za sifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Ključavničarji in mehanikarji

kateri izmed vas bi sprejel zelo močnega jelka v učenje. Ponudbe na ogli. odd. Jutra pod »Veselo in ubojljivo«. 25/90-44

Učence

sprejemam takoj, močnega, znanega, ne pod 15 let starega, poštenega, staršev, s potrebnimi šolskimi izobrazbo. I. Andrašič, reletgovina, Kranj. 25/90-44

Kupim

Brinjevo olje
arika koronice, češkinjevo lubje itd. Kupujem po največjih cenah. Ed. Pištor. Vrhnika. 25/98-91

Prodaj

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za sifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Hubertus

opremotljiv, moški in ženski 300. Din. stroški s kapuce 140. Din. zračni soah. impregnirani, samo 230. Din. ginsarce od Din 65. narrej. dobiti po PRESKERJU, Sv. Petra cesta 14. 25/98-98

Pozor mizarji!

Napredni mizar uporablja samo patentirane postelje tratično (Bettachlene) »ha pos. Prihrani želo in čas. Brez zadolženja. Dobiva se v trgovinah s telesom: Schneider & Verovick Sinjica, Breznik Erjavce, Zal ta & Co. — vsi v Ljubljani, Rok Arnar v št. Vi. 40, Omerca v Kranju, D Raknash v Celju in Andrašič, Lott v Mariboru. 25/90-91

Filmsko kamero

Bolex 16 mm v Mayer Kino Plazmatom f. 1.5 f. 5 cm, zamenjam za motorno kolo. Cena aparata je Din 9400. Foto Tourist, Ljube 8muc, Ljubljana, Aleksandrova 8. 25/81-86

Več kartonov

močnih, vseh velikosti, po najmanj 30 komadov, odda Kenda, Mestni trg 17. 25/94-6

Mlekarsko orodje

prola (kompletno za celo mlekarstvo) radi opustite mlekarne in to vesed bližnje mesta. Mlekarna na Dolovci pri Ljubljani. 25/94-6

Kapital

Kmetijske posojilnice Ljubljanske okolice 7—40 tisoč, kupim. Ponudbe na ogli. odd. Jutra pod »Kmetijski«. 25/98-96

Davčne pritožbe

informacije, revizija vplačil: Davčna poslovalnica, Ljubljana, Miklošičeva 7, II. nadst. 25/98-96

Vloge

Okrajne, Mestne, Ljudske škola Loka, kupim. Ponudbe pod »VZ2« na ogli. odd. Jutra. 25/91-6

Posest

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za sifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

3 parcele

obdelane, poleg Tobošne tovarne, v skupni meri 3.200 kv. m napredaj v celoti. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 25/91-20

Posestvo

na periferiji mesta, z vrtno in početno kurjerijo, pripravno za upokojenca, odajam v najem. Ponudbe pod »Periferijac« na ogli. odd. Jutra. 25/90-20

Lokali

Lokal
popolnoma prenovljen, v centru, oddamo za siskico ceno. Ponudbe na ogli. odd. Jutra pod »V najem«. 25/98-91

Lep lokal

soba in kuhinja, s elektr. razsvetljavo in vodo takoj oddam v večjem letovisku kraju. Zimska in letna sezija, jako primeren za fotografa. Ponudbe na ogli. odd. Jutra pod sifro »Letovisce«. 25/90-19

V najem

V Laškem
oddam v najem velik lokal z montažo na elektr. pogon, s stranskimi prostori in stanovanjem. Cena nizka. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 25/92-97

Stanovanje

Enosob. stanovanje
s kabineto, oddam za Beograd, odraslim osebam. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 25/92-91

Trisobno stanovanje

oddam na Kralja Petra trga 8/III za februar ali za takoj. Istotam oddam veliko prazno avtomobilsko sobo. 25/90-31

Dopisi

Vesaka beseda 2 Din, davek 3 Din, za sifro ali dajanje naslova 5 Din, najmanjši znesek 17 Din.

Absolvirani jurist

isče posojilo v znesku Din 8000 proti poličnemu poročstvu in dobrem obrestim. Rabim najino. Ponudbe na ogli. odd. Jutra pod »Rehabilitna vloga«. 25/97-24

Dražbe

Beseda 1 Din, davek 3 Din, za sifro ali dajanje naslova 5 Din. Najmanjši znesek 17 Din.

Dražba

Dražba, dne 16. novembra, ob 16. uri sodna dražba dvosedmicega Ford avtomobila v garaži Kopač. Frankopanska ulica. 25/92-32

Sobo odda

Veliko sobo
dobro opremljeno, mirno, s posebnim vzhodom, takoj oddam. Napoleonom trg 6, II. nadst. 25/90-90

Gospodično

ali dijakinjo
sprejem kot sestanovalko poseti s hrano ali brez. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 25/90-23

Opremljeno sobo

v vili za Beograd oddam, event. s hrano. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 25/91-23

Sostanovalec

sprejem na stanovanje. Naslov v vseh poslovalnicah Jutra. 25/92-31

Sobo

lepo opremljeno, oddam eni ali dvema gospodinjicama po zmerjeni ceni. Na Bleiweisovi cesti (Jabalnica). 25/92-32

PRI IZMUČENOSTI se uporablja: fiziološki ekstrakt »KALEFLUID«. Brez plačno pošljemo detaljno literaturo. — Zahtevajte: Beograd — Njegoševa 5, Miloš Marković. »KALEFLUID« se dobi v lekarnah in drogerijah. Reg. S. br. 5300/32

Komfortno stanovanje

obstoječe iz treh sob, kabineta in prikljčen se odda s 1. februarjem na Miklošičevi cesti.

Informacije se dobe v pisarni Delniške tiskarne d. d. v Ljubljani, Miklošičeva cesta št. 16.

Vsak naročnik je zavarovan za 10.000 Din

RAZPIS

Občina Jesenice, srez Radovljica, razpisuje glavno pragmatično mesto občinskega delovodje. Šolska izobrazba: pravnik z vsemi predpisanimi teoretičnimi izpiti; prednost imajo oni, ki imajo že upravno prakso z državnim strokovnim izpitom in eventualno še knjigovodsko strokovno izobrazbo. Varščina Din 10.000.—.

Pravilno kolkovane prošnje, opremljene z listinami po št. 7. in 8. uredbi o občinskih uslužbenih, je vložiti tekom enega meseca po objavi tega razpisa pri upravi občine.

OBČINA JESENICE, dne 12. novembra 1935.

DOSPEL JE NOV MALI SIERA

26

Enostavno ravnanje

3 najmodernejših elektronke

KRATKI SREDNJI in DOLGI VALOVI

Odlični sprejem tudi SAMO NA ZEMLJEVODNIK

Razsvetljena skala z upisanimi postajami

Dinamični zvočnik

Možnost preklopitve na vse jakosti izmeničnega toka

Cena v gotovini vsega Din 2250.—

Ugodna obročna odplačila

26

Naplačilo 180.— Din in 18 obrokov po 135.— Din.

26

26

26

26

26

26

26

26

26

26

26

26

26

26

26

26

26

26

26

26

26

26

26

RADIO

Sobota 16. novembra

Ljubljana 12: Ugibajte in uganite! (plošče). — 12:45: Vreme, poročila. — 13: Cas, spored, obvestila. — 13:15: Okroglice in poskočne (plošče). — 14: Vreme, borza. — 18: Radio orkester. — 18:40: Poročila zunanje politične vprašanja (dr. A. Kuhar). — 19: Cas, vreme, spored, obvestila. — 19:30: Nac. ura. — 20: Poglejmo na gorensko stran! (Sodelujejo: Vodnik, člani rad. dram. studia, fanlovski kvartet, šramel in ploščel). — 22: Cas, vreme, poročila, spored. — 22:15: Pojoča žaga (g. Pino Muser) s spremljevanjem Radio orkestra.

Beograd 16: Jazz. — 20: Srbska narodna glasba. — 22:20: Ples, poročila. — Zagreb 12:10: Plošče. — 17:10: Godalni kvartet. — 20:15: Koncertni večer. — 22:10: Lahka in plesna muzika. — Praga 19:15: Slezke pesmi. — 19:50: Pester večer. — 21: Koncert orkestra. — 22:15: Plošče. — 22:30: Nadaljevanje pester večera. — Varšava 20: Koncert orkestra in solistov. — 21:30: Lahka godba. — 22: O. Straussova opereta »Valček senec. 23:20: Plesna muzika. — Dunaj 12: Orkester. — 16:45: Koncert po željah. — 19:15: Baritonist Mariano Stabile poje arije in pesmi. — 19:45: Operni večer. — Berlin 19: Lahka glasba. — 20:10: Prenoiz Stuttgarta. — 20:30: Prijeten konec tedna. — München 19:35: Prenoiz Weberjeve opere »Čarostrelec. — 22:40: Lahka in plesna glasba. — Stuttgart 19: Lahka glasba. — 20:10: Zabaven program. — 22:30: Lepe melodije. — 24: Stare komorne skladbe in Brucknerjeva III. simfonija. — Rim 17:30: Plošče. — 20:50: Verdijeva opera »Trubadur«.

Nedelja 17. novembra

Ljubljana 7:30: Kmetijska ura: Preskrba mest z dobrih mlekom (Pavlica Fran-

jo). — 8: Cas, poročila, spored. — 8:15: Telovadba (Ciril Soukalj). — 8:45: Vesele narodne popevke igrata na citre in kitaro Eg. Ahadica iz Tržica. — 9:45: Versko predavanje (p. dr. R. Tominec). — 10: Odlomki iz Schubertove mase v g—duru na ploščah. — 10:15: Prenoiz cerkvene glasbe iz cerkve sv. Cirila in Metoda. — 11: Radio orkester. — 11:40: Otroška ura: Otroci pojo. — 12:15: Cas, spored, obvestila. — 12:30: Radio orkester igra po željah. — 16: Plošče po željah. — 15:30: Gospodična ura: Gospodinja kot gostiteljica (ga. Albina Travnova). — 15:50: Uvod v prenos. — 16: Prenoiz iz Laškega: Prireditev Sokolskega društva: Radovan Goddec: »Tremerski dukate« — spevoigra. — 19:30: Nac. ura: Folklor Bosne in Sarajeva. — 20: Cas, poročila, spored. — 20:15: Iz stare sara — za vesel večer! Sodelujejo: Radijski orkester, jazz, g. Mirko Premek, člani rad. dram. družine in plošče. — 21:15: Večer bosanskih evadallink — prenos iz Sarajeva. — 22: Cas, vreme, poročila, spored. — 22:15: Za zabavo in za ples (radio jazz).

Beograd 16: Orkester. — 20: Folkloristični večer iz Sarajeva. — Zagreb 12: Plošče. — 17:15: Godalni kvartet. — 20:15: Orkester mandolin in kitar. — 21: Lahka godba. — Praga 19:25: Orkester. — 20:30: Zvočne slike. — 21:30: Orkester in solisti. — 22:30: Ples. — Varšava 20: Prenoiz opere »Halka«. — 23:05: Ples. — Dunaj 11:45: Simf. koncert. — 15:40: Komorna glasba. — 17:50: Jesenski motivi. — 20:05: Vesele igre. — 22: Arije in pesmi. — 23:15: Jazz. — Berlin 20: Orkestralni koncert. — 22:30: Iz Münchena. — 24: Lahka glasba. — München 19:20: Klavir. — 20: Vojaški večer. — 22:30: Plesna godba. — Stuttgart 19: Klavir. — 20: Ljudski koncert. — 22:30: Iz Münchena. — 24: Vesele melodije. — Rim 17: Simf. koncert. — 21:10: Komorna glasba. — 22:45: Ples.

Občina Ljubljana

Mestni pogrebni zavod

V neizmerni žalosti naznanjamo, da je naša srčno ljubljena sestra, teta in svakinja, gospodična